

TRANSCRIPT VAN DE RAADSVERGADERING VAN GEMEENTE RIDDERKERK
d.d. 26 november 2015

---

1. Opening en vaststelling van de agenda

De voorzitter: Goedenavond allemaal, welkom bij deze raadsvergadering. Welkom allereerst aan de raadsleden, mensen op de publieke tribune, en de mensen thuis via internet. Als die het doet, die doet het hè. Hopen we dan maar. We hebben een afmelding ontvangen: mevrouw Van Nes komt wat later en mevrouw Van Der Geest is door werkzaamheden helaas verhinderd vanavond. En u ziet ook dat het college niet compleet is. Alhoewel geen lid van de raad, maar dan toch meestal wel uitgenodigd: mijnheer Dokter geniet van een welverdiende vakantie. Heb ik iets gezegd dat u niet verstond, dan is het vast ook niet voor de openbaarheid bedoeld. Gaan we dan maar van uit. Aan de orde is de vaststelling van de agenda, iemand daarover, niet. Dan is de agenda zo vastgesteld.

2. Vragenuur voor raadsleden (artikel 41 Reglement van Orde)

De voorzitter: Vragenuur voor raadsleden. Mevrouw Ripmeester heeft laten weten de eerste vraag in te trekken. Of niet te stellen is het eigenlijk hé. Gaan we toch naar mevrouw Ripmeester over het amendement 22, over eenmalige compensatie 2016, en minima. Mevrouw Ripmeester, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter. Dit is het moment dat ik had gewild dat ik wat vragen had uitgedraaid, of ieder geval vooraf had uitgezocht/opgezocht. In de laatste begrotingsvergadering is afgesproken dat iedereen € 125 teruggeeft over zijn eh ... of een belastingteruggave krijgt van € 125. De Partij van de Arbeid wil graag weten of de minima daar ook van zullen profiteren. Zij betalen na kwijtschelding nog € 125. Betekent dit nu dat zij niets betalen, en hoeveel gezinnen betreft dit dan. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Smit. Nee natuurlijk. Ja, Dokter is er niet, en meteen ben ik in de war. Wethouder Keuzekamp.

Mevrouw Keuzenkamp: Dat is bijzonder. U heeft helemaal gelijk mevrouw Ripmeester. En hoeveel mensen dat gaan aanvragen is nog niet bekend. Dit jaar waren het 799 personen, en in die orde van grootte zal dat liggen.

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter. Dat was niet helemaal de vraag. 799 personen zullen kwijtschelding vragen. Maar die moeten nog altijd € 125 betalen. Betekent dit extra teruggave van die € 125 dat deze mensen dan 0 gaan betalen, want dat zou wel een enorme leuke geste zijn.

De voorzitter: Anderen nog over dit onderwerp, is niet het geval. Wethouder Keuzenkamp.

Mevrouw Keuzenkamp: Ik zei dat dat zo was ja. Dat klopt.

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester wil een vraag stellen over een dakloos gezin.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter. De fractie van de Partij van de Arbeid werd opgeschrikt door een artikel in De Combinatie, over een gezin dat mogelijk op straat zou komen te staan. In dat traject zijn heel veel verbeterpunten aan te wijzen. En ik ben heel erg benieuwd op welke wijze wij deze verbeterpunten

meenemen, om te voorkomen dat we dit soort zaken... nou voorkomen zullen we het nooit helemaal. Maar om zoveel mogelijk te voorkomen dat we dit soort zaken in Ridderkerk... Dat die gaan spelen. En de tweede vraag is: dat naar aanleiding van alles wat er gespeeld is, duidelijk werd hoeveel inzet er is gepleegd. En ik zou dan ook - het is een vragenuur - aan de wethouder willen vragen, of hij onze complimenten wil meenemen, voor alle mensen die zo hard hebben gewerkt op het laatste moment, om dit gezin juist niet op straat te krijgen. Dank u wel, voorzitter

De voorzitter: Nu wel, wethouder Smit.

De heer Smit: Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, mevrouw Ripmeester zal begrijpen dat ik niet op de concrete casus als zodanig zal ingaan. Wat al wel in gang gezet is - omdat ik daar zelf ook zeer nieuwsgierig naar ben - is de vraag van welke lessen hier wellicht uit te trekken zijn, en van te leren zijn. En dan bedoel ik ook met name eh ... omdat er, zeg maar, een aantal regels van toepassing zijn uit verschillende sectoren... In hoeverre werken die ook op elkaar in, of juist niet. En zitten daar ook - je zou bijna kunnen zeggen - structuurfouten in. En met name daar ben ik ook erg benieuwd naar, dus dat is in gang gezet. De resultaten daarvan die weet ik nog niet. En het laatste, de complimenten meenemen naar de organisatie, dat zal ik zeker doen. Bij deze. En dank daarvoor.

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel. En ik kon de vraag niet eerder formuleren, omdat ik nu om 20.00 uur te horen heb gekregen dat ze inderdaad een onderdak hebben. Dus ik ben daar echt ontzettend blij mee, met die inzet.

De voorzitter: Anderen nog over dit onderwerp. Mijnheer Romeijn.

De heer Romeijn: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik meen mij te herinneren dat er zelfs door de gemeente afspraken gemaakt zijn, met onder andere woonvisie. Om met name te voorkomen dat gezinnen met kinderen op straat terecht komen staan. Is dat convenant, is dat hier niet van toepassing.

De voorzitter: Mijnheer Van Der Spoel.

De heer Van Der Spoel: Kan de wethouder ook de vraag beantwoorden, in hoeveel gevallen het eerder gebeurd is, dat gezinnen op straat zou komen te staan. Of is dat altijd voorkomen door gebruik te maken middels altijd van de hardheidsclausule.

De voorzitter: Anderen nog. Wethouder.

De heer Smit: Voorzitter, om met dat laatste te beginnen. Mij is niet bekend dat er een gezin met kind op straat is gezet. Maar goed, dat is de wetenschap van dit moment. Ik heb dat uiteraard niet na kunnen zoeken, maar mij is dat niet bekend. En dat is misschien tegelijkertijd ook een stuk van het antwoord richting de heer Romeijn, dat we ons te allen tijde daarvoor zullen inzetten. Maar we moeten ons anderzijds ook houden aan de regels die daarvoor zijn. En dat is: een continue afwegingen die gemaakt moet worden, afhankelijk van de specifieke omstandigheden van het geval.

De voorzitter: We gaan naar mijnheer Van Der Spoel, die het met ons wil hebben over de snelfietsroute F15 IJsselmonde. Mijnheer Van Der Spoel.

De heer Van Der Spoel: Dank u wel, voorzitter. Middels een raadsinformatiebrief is de raad geïnformeerd, dat Ridderkerk in gesprek met diverse partijen is, om een BAR-snel fietsroute F15 te ontwikkelen. Binnenkort wordt hiervoor ook in een intentieverklaring getekend. Tevens wordt vermeld dat dit project gekoppeld wordt met verkeersveiligheidsprojecten. In het routeontwerp is ook de Ringdijk opgenomen, waarvoor het waterschap wegbeheerder is. Daarom heeft de VVD de volgende vragen. In het verleden is in het belang van de verkeersveiligheid - voor meerdere groepen verkeerdeelnemers in de wijk Slikkerveer - besloten de stoep aan de Benedenrijweg naar de Ringdijk te behouden. Terwijl men deze in eerste instantie wilde sluiten voor verkeer, is dit het college bekend. Ten tweede: bent u met ons van mening dat het niet zo kan zijn dat voor een snel fietsroute deze situatie gewijzigd wordt, omdat de verkeersveiligheid voor Slikkerveer prevaleert boven een snel fietsroute. Heeft men dit gegeven als randvoorwaarde ingebracht bij de projectgroep, en vooral het waterschap. Of mocht dat niet het geval zijn, gaat u dit alsnog doen. En ten vierde: op welke wijze gaat u zorgen dat inwoners van Slikkerveer betrokken worden bij dit project. Juist omdat voor de ringdijk het waterschap de wegbeheerder is, maar de ringdijk niet los gezien kan worden van de verkeerscirculatie, en de verkeersveiligheid in heel Slikkerveer.

De voorzitter: Wethouder Smit.

De heer Smit: Dank u wel, voorzitter. De eerste vraag daar kan ik volmondig ja op beantwoorden. Het is ons bekend dat de verbinding Benedenrijweg/Ringdijk om meerdere redenen voor het verkeer – uitgezonderd overigens het vrachtverkeer - open is gebleven. De vragen twee en drie combineer ik even, we moeten beseffen dat we - als het gaat om de snel fietsroute F15 - dat het nog in een zeer pril stadium verkeert. De gedachte is dat u wellicht over de kruin van de ringdijk zou kunnen lopen, vanaf de Schans tot de Randweg. Maar dat is een idee wat nog helemaal niet is uitgewerkt in allerlei projectmatige oplossingen. Dus nogmaals: het is nu echt alleen nog maar een gedachte. Bij de uitwerking, daar is ook het waterschap Hollandse Delta inderdaad nauw bij betrokken, en die weten ook van, zeg maar, het antwoord op de eerste vraag van: ja, daar is bewust destijds voor gekozen, om die verbinding open te houden. Zoals ik net zei: het prille stadium. Dat betekent ook dat er op dit moment nog geen participatie- of communicatieplan of iets dergelijks is.

De voorzitter: Mijnheer Van Der Spoel.

De heer Van Der Spoel: Voorzitter, als ik de wethouder goed begrepen heb, klopt het dan dat de verkeersveiligheid die met de stoep – schijnt een ridderkerks woord te zijn - bij de ringdijk gediend is, dat ie ondanks dat het in een pril stadium is, zeker en nadrukkelijk betrokken zal worden bij de verdere afweging.

De voorzitter: Anderen nog over dit onderwerp. Wethouder.

De heer Smit: Voorzitter, dat aspect zal er zeker bij betrokken worden. Dat staat vast. Maar nogmaals: het hangt wel af van waar dat je het precies gaat situeren, en hoe die situatie dan precies gaat worden. Maar het aspect als zodanig wordt er zeker bij betrokken.

De voorzitter: Mijnheer Los, over de Stichting ToBe.

De heer Los: Dank u wel, voorzitter. Op 10 september 2015 is de Ridderkerkse gemeenteraad akkoord gegaan, met een collegevoorstel om ToBe te redden, middels een grote financiële injectie. Het collegevoorstel was namelijk gebaseerd op de zogenaamde B3-status van de Stichting ToBe. Het college argumenteerde dat we niet anders konden dan weer geld doneren, omdat anders de kosten toch op de gemeentes zouden worden afgewenteld. Intussen is komen vast te staan dat de gemeente Barendrecht er heel anders over denkt.

Bovendien is in veel publicaties te lezen dat de B3-status helemaal niet betekent dat de subsidiegever aansprakelijk is voor het uit te betalen WW, noch voor de bovenwettelijke uitkering. En daar heb ik wat vragen dus over. Vraag één is: heeft de gemeente Ridderkerk zich al bestuursrechtelijk, of anderszins verplicht tot uitbetaling ten behoeve van dit reddingsplan. Vraag twee is: heeft de gemeente Ridderkerk al geld overgemaakt ten behoeve van dit reddingsplan. En als dit geld reeds is overgemaakt, waarom is dan niet gewacht op de beslissing van de andere deelnemende gemeenten. Waarom is in het raadsvoorstel niet gewezen op het feit dat de B3-status niet per definitie verplicht tot betaling van de WW door de subsidiegever. U heeft de raad daardoor in feite onjuist geïnformeerd. De gelden die de stichting ToBe had moeten reserveren voor WW-uitbetaling, zijn voor andere doeleinden gebruikt. Waarom is geen civielrechtelijke procedure gestart tegen het bestuur dat onwettig handelde. En vraag zes is: hoe is het mogelijk dat de voorzitter van de falende raad van toezicht, nu genomineerd wordt als directeur. Dat waren mijn vragen voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Japenga.

De heer Japenga: Ja, dank u wel voorzitter. Het voorstel zoals we dat op 10 september besproken hebben, die komt voornamelijk voort uit de behoefte om onze cultuureducatie zo goed mogelijk te regelen, en te organiseren, en in stand houden. En daarbij ook de kosten binnen de perken te houden. En ook de kosten in de toekomst, zeg maar, tekorten niet meer op conto van de gemeente te laten komen. En om dat te bereiken hebben we voorgesteld, en heeft de raad besloten, om de volgende stappen te zetten. In de eerste plaats het betalen van de bijdrage aan de exploitatietekorten conform de statuten. Te komen tot een verzakelijking van de relatie aan de hand van drie ingrediënten: wijziging van de convenants, geen garantie meer voor eventuele tekorten in de exploitatie, en het loslaten van de B3-status. Daarmee maakt het loslaten van de B3-status dus onderdeel uit van een totaalpakket aan maatregelen. En ons doel daarbij is natuurlijk om ons muziekonderwijs, - waar zoveel mensen ook gebruik van maken, kinderen ook - om dat in stand te houden. Want ik heb het eerder gezegd, daarover zijn wij tevreden. Dan een aantal vragen. Heeft de gemeente Ridderkerk zich al bestuursrechtelijk, of anderszins verplicht tot uitbetaling ten behoeve van het reddingsplan: ja. Op 10 september heeft de raad hierover een besluit genomen. Heeft de gemeente Ridderkerk al geld overgemaakt ten behoeve van dat reddingsplan: nee. Vraag 3: als het geld reeds is overgemaakt, het antwoord was nee, dus deze vraag is niet van toepassing. Dan vraagt u waarom is in het raadsvoorstel niet gewezen op het feit dat de B3-status niet per definitie verplicht tot betaling van de WW door de subsidiegever. U hebt bij het raadsvoorstel diverse documenten gehad. Raadsvoorstel maar ook het uitgebreide collegevoorstel, waarin ook uitvoerig is ingegaan op die B3-status. En met de beschikbare informatie hebben we u daarover geïnformeerd. Ook de statuten van de organisatie hebben we meegestuurd, zodat u zich allen volledig op de hoogte kon stellen van dat soort feiten. Dan de vraag over de gelden die de stichting had moeten reserveren voor WW-uitbetaling. Op verzoek van de deelnemende gemeenten is in het verleden geen reserve aangelegd, en dat is een afspraak dus. En dat wat er niet is kan ook niet worden uitgegeven. En dan vraagt u nog over de voorzitter van de raad van toezicht, die directeur zou worden. Nou daar is mij niets van bekend. Daarnaast gaat de raad van toezicht over het aanstellen van de directeur. Dat waren mijn antwoorden voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Los.

De heer Los: Ja voorzitter, de eerste drie vragen dat begrijp ik, men is gecommiteerd. Alleen als je gecommiteerd bent, dan denk ik dat je... het raadsvoorstel is aangenomen op grond van een aantal deelnemende gemeentes en nu heeft de gemeente zich gecommiteerd om te betalen, terwijl de situatie heel

anders is dan dat die is. Dus ik vind dat een vrij ernstige zaak, want er gaat toch zo ongeveer 3 ton over de klingel, om het maar zo te zeggen. Maar u zit bij vraag vier: in het raadsvoorstel staat het er allemaal in, nou dat is nou precies wat niet het geval is. In het raadsvoorstel staat niet in dat die B3-status per definitie verplicht tot betalen. Dat is niet zo. De gemeente Barendrecht denkt daar anders over. Ik begrijp het niet helemaal, want die maken ook gebruik van de BAR-organisatie. Maar ik heb ook juridisch advies ingewonnen: het is niet zo. En u heeft daar dus inderdaad - denk ik - de raad verkeerd, of onjuist, of onvolledig mee geïnformeerd, en dat vind ik ernstig. En er is op verzoek van de gemeentes geen reserve aangelegd bij vraag vijf. Ja, dat kan wel, maar het is wettelijk verplicht. Dus u heeft in wezen - als u daartoe verzocht heeft - verzocht tot het overtreden van de regels. En ook dat vind ik een ernstige zaak. En dat het u niet bekend was dat is dan jammer, maar dat zou een wethouder die heel veel geld moet doneren, toch wel bekend moeten zijn. Dat iemand die een falende raad van toezicht heeft voorgezeten, nu beoogd wordt als de nieuwe redder van het geheel, terwijl die zelf het schip tot zinken heeft gebracht. Dus ja voorzitter, ik vind de vragen in ieder geval... Ik denk dat de wethouder wel naar beste weten heeft geantwoord, maar die B3-status staat niet het voorstel. Dat er geen reserve aangelegd is op het verzoek van de gemeente heb ik ook niet gezien. En u heeft besloten... u heeft toegezegd om het geld te gaan betalen, terwijl het raadsvoorstel er anders uitziet. Want daar staan alle gemeentes die deel moeten nemen in.

De voorzitter: Mijnheer Los, dit is het vragenuur. Heeft u nog aanvullende vragen, want daar heeft u deze termijn voor.

De heer Los: Ik heb voldoende gehoord, maar mijn zorgen zijn groot...

De voorzitter: Vragen, vragen.

De heer Los: ...en ik ga me beraden op de stappen die we moeten nemen.

De voorzitter: Anderen nog over dit punt. Mijnheer Van Der Spoel.

De heer Van Der Spoel: Voorzitter, hoe kan het zijn dat ondanks de juridische kwaliteitsborging waar we het eerder over gehad hebben, er blijkbaar vanuit één organisatie verschillende adviezen aan verschillende raden hebben gegeven worden. Of heeft het Ridderkerkse college onvoldoende onderzoek laten doen, en een voorstel voorgelegd wat onvoldoende onderbouwd was. Die vraag is des te relevanter, omdat de wethouder net gezegd heeft, dat met de beschikbare informatie ten tijde van het voorstel, het voorstel aan de raad is voorgelegd. Dus had u toen niet het voorstel beter aan kunnen houden, en een gedegen besluit aan de raad voor kunnen leggen.

De voorzitter: Anderen nog over dit onderwerp. Wethouder Japenga.

De heer Japenga: Ja voorzitter, één organisatie, meerdere adviezen, dat is natuurlijk maar ten dele waar. Eén gemeente - en we zijn nog steeds zelfstandig, en dat willen we zo houden ook - die kan daarin een eigen lijn kiezen. En die kan ook apart nog een juridisch advies inwinnen. En dat heeft Barendrecht kennelijk ook gedaan. Zij hebben in beslotenheid hierover vergaderd, dus het is ook niet exact duidelijk wat nou de juridische stellingen zijn die ingenomen zijn. Wel dat men vindt dat men niet hoeft te betalen, dat is één. Dat is voor ons nu nieuwe informatie, en daarom hebben we ook gezegd als subsidiënt, en dat is morgen: morgen gaan we overleggen over de ontstane situatie. Is die stellingname van Barendrecht houdbaar, want - laten we ook wel wezen - de ene juridische stelling kan staan tegenover de andere, en dat moet dan maar uitgezocht worden. En wij hebben, zeg maar, in onze voorstellen, en onze stukken met de beschikbare informatie de raad

geïnformeerd. En op basis daarvan hebt u een - vind ik - ook terecht besluit genomen. Mede gelet ook op het feit dat wij de cultuursector een warm hart toedragen. En niet te koste van alles, dat hebben we ook gezegd, dat is wat ik daar nu nog over kan zeggen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan naar mijnheer Franzen, over het uitblijven van het integraal veiligheidsbeleid. Mijnheer Franzen.

De heer Franzen: Ja, dank u wel voorzitter. Het integraal veiligheidsbeleid 2011/2014 was te laat aangeboden aan de raad. Ook het actieprogramma 2015 was te laat. Nu blijkt ook dat het integraal veiligheidsbeleid 2016 en verder tot een half jaar te laat zal worden aangeboden aan de raad, zodat pas in het ergste geval na de zomer behandeld kan worden in de raad. Het lijkt erop dat veiligheid structureel geen prioriteit heeft. Ik heb daarom op dit moment de volgende vragen. Kunt u aangeven of de mobiele camera-unit wordt ingezet, om de verkeersveiligheid op de Populierenlaan te verbeteren. Wordt er door de BOA's al vanaf 1 december aanstaande gecontroleerd op het verbod tot het afsteken van vuurwerk. U ging meelopen met de buurtpreventie, wat waren uw ervaringen in Bolnes. Tot slot zou ik graag nog een toezegging willen krijgen. Kunt u toezeggen dat het nieuwe veiligheidsbeleid nog voor het einde van dit jaar wordt aangeboden aan de raad, zodat alsnog in januari kan worden vastgesteld. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De mobiele camera-unit wordt niet ingezet voor verkeersveiligheid, maar wordt ingezet daar waar problemen zijn met de openbare orde. Er zijn andere maatregelen genomen door rubberen drempels op de Populierenlaan. Daar is de mobiele camera-unit niet voor bedoeld. Door de BOA's wordt er niet alleen vanaf 1 december gecontroleerd op het verbod tot het afsteken van vuurwerk, het hele jaar is het verboden vuurwerk af te steken. Met uitzondering op oudejaarsavond, van 6:00 uur 's avonds tot 2:00 uur 's nachts. En de BOA's zijn ook toegerust om daartegen op te treden. U ging dit jaar meelopen met buurtpreventie, ik weet niet helemaal precies waar die informatie vandaan komt, maar ik heb volop contacten met buurtpreventie. Mijn medewerkers hebben dat ook. De politie heeft dat ook. Soms ga ik er een kopje koffie drinken, soms ga ik er mee door de buurt lopen, soms komen ze bij mij koffiedrinken. Er zijn volop contacten. En dat is al vanaf het begin zo, en dat zal niet anders worden. En dat is met Bolnes net zo als met alle andere buurtpreventieprojecten. U wilt een toezegging krijgen. Het college heeft u een raadsinformatie brief gestuurd, ik hoop dat die u bereikt heeft. Daarin staat dat we niet in staat zijn om nog in 2015 u het integraal veiligheidsbeleid voor te leggen. Alhoewel ik dat had toegezegd. U zult begrijpen dat ik daar ontegenwoordig van baal, want ik houd er wel van dat als je iets belooft, dat je dat dan ook te doen. Ik was niet tevreden over de onderliggende analyse. Dus dan kan ik u iets toesturen waar ik zelf niet helemaal achter sta, dat vond ik niet zo'n goed idee. Dus kwaliteit gaat bij mij voor snelheid, dus ik wil er gewoon nog wat langer aan werken. Nog met meer mensen over praten, betere analyse onder leggen. Omdat ik niet nog een toezegging wil doen die ik niet nakom, hebben we in de raadsinformatiebrief geschreven zo gauw mogelijk in 2016. In ieder geval het eerste halfjaar. Ik ben met u eens dat dat heel erg ruim is. En dat komt omdat ik nog niet voldoende zicht heb op wanneer die analyse dan wel klaar zou zijn. Dus dat is het eerlijke antwoord. Daar baal ik van, maar ik heb liever iets goeds dan iets snels. Prioriteit overigens: - want die conclusie vind ik wel een beetje heel kort door de bocht - veiligheid is altijd opperste prioriteit. Maar dan hebben wij het over de veiligheid in de straten, de buurten, de wijken, en misschien wel iets minder op papier.

De heer Franzen: Ja voorzitter, bedankt voor de toelichting. Ik vind het echter nog steeds merkwaardig dat u schrijft: het veiligheidsbeleid is ver gevorderd. Maar ik heb in ieder geval - waarschijnlijk - nog een half jaar nodig. Waarom kan het niet gewoon in het eerste kwartaal dan worden aangeboden.

De voorzitter: Anderen nog over dit onderwerp? Nou, ik dacht dat ik het u had uitgelegd. Ik kom niet met nog een toezegging waarvan ik niet kan overzien of ik die kan nakomen. Daarom hebben we 'm breed genomen. Maar ik zeg er ook bij: zo snel mogelijk in 2016. Dat is mijn toezegging die ik u hier doe, ik verstrek er alleen geen datum mee, omdat ik dat niet kan overzien hoe lang tijd we nog nodig hebben. Dat waren de laatste vragen.

3. Vaststellen besluitenlijsten van de raadsvergaderingen van 10 en 14 september en 15 oktober 2015

De voorzitter: Gaan we naar agendapunt drie: vaststellen van de besluitenlijst van de raadsvergaderingen van 10 en 14 september en 15 oktober 2015, iemand. Niemand, dan hij is vastgesteld.

4. Lijst van ingekomen stukken (zie afzonderlijke lijst), nadere inlichtingen over gegeven schriftelijke beantwoording (art. 40 RvO) en stemming over eventueel ingekomen verzoek om een interpellatie

De voorzitter: Lijst van inkomen ingekomen stukken. Iemand, niemand. Dan is ook dat vastgesteld.

5. Zienswijze partiële herziening VRM windenergie Zuid-Holland

De voorzitter: Agendapunt vijf: zienswijze partiële herziening VRM windenergie Zuid-Holland. Daarover zijn twee amendementen ingediend, door het raadslid Piena van de VVD, die dan ook als eerste het woord zal krijgen zo meteen. We hebben afgesproken: een debat van ongeveer 45 minuten. Dat betekent een eerste termijn van 3 minuten. Mijnheer Piena. Wie van u wenst nog meer het woord. Mijnheer Kruithof, mijnheer Van Os, mijnheer Rottier, mijnheer Rijdsdijk, mijnheer Los, Mijnheer Alkema, Mijnheer Ros en mijnheer Van Nes. Mijnheer Piena, de eerste 3 minuten zijn voor u.

De heer Piena: Dank u wel, voorzitter. In de zienswijze van de provincie Zuid-Holland wordt door gedeputeerde staten aangegeven, dat de locatie Alblasserdam Nedstaal niet geschikt is voor windenergie. De hiervoor door gedeputeerde staten genoemde redenen gelden minstens evenzeer - dan wel nog sterker - voor de locatie Donkersloot. De locatie Alblasserdam Nedstaal ligt namelijk hemelsbreed op grotere afstand van de molens van de Kinderdijk dan de locatie Donkersloot. Daarnaast wordt het uitzicht vanuit de Kinderdijk richting Nedstaal nogal beperkt door de aanwezigheid, soms forse bebouwing, tussen de Kinderdijk en Nedstaal. Terwijl de zichtlijn vanaf Kinderdijk naar Donkersloot vrijwel direct is. In de voorliggende zienswijze van de raad gaan we vragen om een onderzoek. De VVD lijkt het echter beter om locatie industrieterrein Ridderhaven Donkersloot, gelijk als locatie voor windenergie te laten schrappen, en dus helemaal niet meer in plan meer op te nemen. Vandaar dat de VVD hiervoor, samen met PvdA en Leefbaar Ridderkerk, een amendement indient. Mocht de meerderheid van de raad zich niet in genoemde wijzigingen van de zienswijze kunnen vinden, dan wil de VVD nog het volgende onder de aandacht brengen. In de zienswijze staan veel aandachtspunten genoemd, waarvan gevraagd wordt die mee te nemen in het onderzoek, naar de locatie industrieterrein Ridderhaven Donkersloot. In de optiek van de VVD ontbreekt er echter nog een belangrijk aandachtspunt, en dat is een broedkolonie van de Ardea Purpurea in de Alblasserwaard. De Ardea Purpurea – ook wel bekend als de purperreiger - staat erom bekend dat hij relatief veel aanvaringen heeft met windturbines en hoogspanningsleidingen. In een uitspraak van de Raad van State is te lezen dat deze zeldzame vogel een vliegroute heeft over de Noord. Graag zou de VVD dan ook zien dat deze vliegroute als aandachtspunt in de zienswijze wordt meegenomen. En dient ook hiervoor, samen met de Partij van de Arbeid en Leefbaar Ridderkerk, een amendement in. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Kruithof, CDA.

De heer Kruithof: Dank u wel, voorzitter. Ja voorzitter, eigenlijk kunnen we heel kort zijn, maar het CDA is faliekant tegen meer windturbines. Dat is ook één van de redenen, waarom we eigenlijk wat verder hebben gekeken, dan de zienswijze van het Ridderkerks college. We hebben ook gekeken naar de scheepvaart daar in de buurt. En wij maken ons grote zorgen, omdat we weten dat er een onderzoek is geweest van Rijkswaterstaat voor het Noordzeekanaal. Dat is een rechte lijn eigenlijk. En daar hebben ze veel last van de windturbines langs het kanaal. En hier heb je een grote bocht, en windmolens, of windturbines die houden namelijk een radar beeld onscherp. En daar hebben ze vele problemen mee. Dus we maken ons grote zorgen om de veiligheid op de Drierivierenpunt. Dus dat wil ik eigenlijk nog eventjes toevoegen. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Os.

De heer Van Os: Dank u wel, voorzitter. De snelheidsmeter in mijn auto geeft aan dat mijn auto tot 200 km/h kan rijden. Echter door verschillende factoren heeft mijn auto in één jaar tijd, de gemiddelde snelheid gereden van 60 km/h. Dit is slechts 30% van de theoretische haalbare. De nieuwste generatie windmolens hebben een vermogen van ruim 3 MW. Om dit maximale vermogen te bereiken moet er minimaal een windkracht 5 zijn. In het meest theoretische gunstigste geval produceert een windmolen 26.000 MW uur. Dit staat gelijk aan het jaarverbruik van 7500 huishoudens. De kans op het winnen van het jackpot in de Staatsloterij, is vele malen groter dan de kans dat deze windmolen zijn maximale opbrengst zal genereren. Nog een leuke wetenswaardigheid is dat windmolens van boven zo'n type pas gaan werken bij windkracht drie. Laat nu het jaargemiddelde volgens KNMI in Ridderkerk windkracht 2 zijn. Nu even de praktijk. In Zoetermeer heeft een soortgelijke windmolen een jaaropbrengst gegenereerd van 4128 MW uur. Dit is een rendement van slechts 15,8%. Dat komt neer op een jaarverbruik van 1185 huishoudens. Waarom investeren dan zoveel bedrijven in windmolens, als het rendement zo laag is. Het antwoord is simpel: door alle subsidies is het rendement op investering hoger dan die op aandelen of obligaties. Wat uit het oog verloren wordt is dat huishoudens het niet merken in hun portemonnee. Voorzitter, voor de duidelijkheid, Partij 18PLUS ziet liever gisteren dan vandaag de wereld draaien op 100% hernieuwbare energie. Maar windmolens van 150 m hoog zijn niet de oplossing. Ze vervuilen de horizon ernstig, en ze veroorzaken geluidsoverlast. Partij 18PLUS draagt graag oplossingen aan. Al vaker heb ik in een openbare vergadering gesproken over nokwindturbines. Deze uitvinding maak gebruik van een versnelling van de wind over een hellend dak. Deze windturbines werken al vanaf windkracht 1, en produceren op maaiveldniveau een fractie van het geluid, vergeleken met een windmolen van 3 MW. Gelukkig zijn er in Nederland gemeenten die net als partij 18PLUS de toegevoegde waarde van dit product zien, en overgaan tot plaatsing op huizen. Een opstelling op een huis levert meer energie dan dat een gemiddeld huishouden verbruikt. Nul op de meter komt hier regelmatig voorbij. Bij deze een oplossing. Nu lijkt het net of ik belang heb bij nokwindturbines, dus wil ik graag nog de volgende techniek onder de aandacht brengen: geothermische energie, ... waterstofcentrale en zonnecollectoren. Allemaal technieken welke zich bewezen hebben, een rendement behalen welke veel hoger ligt dan bij windmolens, en ook nog eens goedkoper zijn. Wanneer ik hierover spreek met medewerkers van de provincie Zuid-Holland, dan zien ze water branden. Ik kan dus niet anders concluderen dan dat er niet voldoende kennis is bij de ambtenaren. Wel ben ik realistisch genoeg om te snappen dat ik het beleid van de regering en de provincie niet op lokaal niveau kan veranderen. Gelukkig zijn er meer wegen welke naar Rome leiden. Maar als ik door in te stemmen met het amendement van VVD, extra windmolens in Ridderkerk kan voorkomen, dan doe ik dat van harte. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Rottier, SGP.

De heer Rottier: Dank u wel. Voorzitter, de provincie heeft het oog laten vallen op de locatie industrieterrein Ridderhaven Donkersloot, om te onderzoeken of hier één tot drie windturbines kunnen worden geplaatst. Om 150 MW windenergie te realiseren in de regio Rotterdam ontbreekt nog circa 80 MW. De SGP-fractie is op zich een voorstander van duurzame energie, opgewekt door windturbines en begrijpt dat de provincie nog extra locaties nodig heeft. De locatie Ridderhaven Donkersloot is echter geen goede keus. Ridderkerk levert met drie turbines op de locatie Nieuw Reijerwaard zijn maximale bijdrage. Bezwaar tegen de locatie Ridderhaven Donkersloot is het omgevingslawaaï voor woonbebouwing in de omgeving, en aantasting van de recreatieve waarde van de naastgelegen recreatiegebied De Gorzen. Het kan ook een negatief effect zijn op de radar van de schepen op de Noord. Verder vrezen wij dat het zicht van het werelderfgoed Kinderdijk bedorven wordt. In de brief van de gemeente Ridderkerk - met de zienswijze - zijn deze inzichten helder verwoord. En wat betreft de inzichten voor Kinderdijk, in het eerste amendement van de VVD, daar kan de SGP zich ook in vinden. Met de versterkte zienswijze kan de SGP-fractie dan ook instemmen. En wanneer de provincie toch mocht overgaan tot het onderzoeken van de locatie, dan is de SGP het eens dat het huidige voorstel van de provincie voor onderzoek - van de milieutechnische en omgeving aspect - te beperkt is. En niet voldoende aspecten onderzocht worden. Naast de locatie in Ridderkerk maakt de SGP-fractie zich ook zorgen om een tweetal locaties dichtbij de gemeentegrenzen van Ridderkerk. Locaties waar plaatsing van windturbines een forse inbreuk zal hebben op de leef kwaliteit in Ridderkerk. Dat zijn de locaties BT-Oost in Barendrecht, en de Stormpolder in Krimpen aan den IJssel. Wij vragen het college om zich in te spannen deze negatieve effecten op Ridderkerk zo veel als zo mogelijk te voorkomen. En de argumenten die pleiten tegen deze locatie nadrukkelijk bij de provincie onder de aandacht te blijven brengen. Terecht vraagt de gemeente in de brief aan de provincie om inspraak bij de keuze, en onze fractie beveelt aan om in de klankbordgroep plaats te nemen, om dichtbij het proces invloed uitoefenen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Rijsdijk, Partij van de Arbeid.

De heer Rijsdijk: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben het al vaker gezegd: de Partij van de Arbeid Ridderkerk, is net als ruim twee derde van de Nederlanders, voor windenergie. Maar wij zijn tegen windturbines in dichtbevolkt gebied. Grote windturbines trekken dan een te zware wissel op de leefomgeving. De leefomgeving is in Ridderkerk al zwaar genoeg belast. Een kleine, niet uitputtende, opsomming. Wij hebben in, en rond onze gemeente te maken met gevaarlijk transport, met hogedrukleidingen van de NAM en met de opslag van gevaarlijke stoffen. En of dat nog niet genoeg is, liggen we ingeklemd tussen de rijkswegen A15 en A16, dichtbij Kijfhoek, en in de aanvliegroute van Rotterdam-The Hague-Airport. Het is bepaald niet overdreven om te stellen dat Ridderkerk met een grote stapeling van risico's te maken heeft. Risico's die je met algemeen goed, beheersbaar zijn, maar het blijven wel risico's. In een dergelijk gebied passen geen grote windturbines. Ook niet bij de gemeentegrenzen. Zeker als je bedenkt dat deze dichtbij woonwijken komen te staan. In het buitenland worden niet voor niks veel ruimere afstanden gehanteerd. De windkaart laat bovendien zien dat de windsnelheid in dit gebied tot de laagste van Nederland behoort. Het tegenvallend rendement van de beoogde windturbines, is nu één van de redenen dat de provincie nu op zoek gaat naar alternatieve locaties. Hier in Ridderkerk is bedrijventerrein Donkersloot in beeld. Dat is opmerkelijk. Eerder zijn de beoogde windturbines bij Nedstaal in Alblasserdam geschrapt. Omdat windturbines op die plek een te grote impact hebben op het werelderfgoed van Kinderdijk. Bedrijventerrein Donkersloot ligt hemelsbreed echter veel dichterbij Kinderdijk. Vandaar dat wij in het amendement van de VVD - om deze locatie op voorhand als ongeschikt aan te merken - mede hebben ingediend. Helaas kunnen wij ook na eventuele aanpassing niet met de zienswijze instemmen, hoewel wij deze voor het grootste gedeelte onderschrijven. Een zwaar wegend argument voor ons is daarbij dat het college het hoofd - ten aanzien van de drie windturbines in het Nieuwe Reijerwaard - weemoedig in de schoot heeft gelegd. Hoewel het lastig zal zijn om grote

windturbines buiten Ridderkerk te houden, vinden wij dat het college daarover het gesprek met de provincie moet aangaan. Baat het niet dan schaadt het ook zeker niet. Tot slot hebben vertegenwoordigers van de provincie vorige week tijdens het insprek uur op onze vragen aangegeven, dat eventuele plaatsing van windturbines altijd een politieke keuze is. In het onderzoek dat de provincie nu wil gaan uitvoeren worden veel aspecten betrokken. Maar uiteindelijk spelen ook bestuurlijke en maatschappelijke argumenten een rol bij de besluitvorming. Het college is dus aan zet. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Los, Echt voor Ridderkerk.

De heer Los: Dank u wel, voorzitter. Steeds vaker krijg ik de indruk dat er niet met de gemeente wordt bestuurd, maar dat er ook boven onze hoofden heen wordt bestuurd. Zoiets heet dan provinciaal inpassingsplan, of een visie ruimte en mobiliteit. Het komt dan volgens de lezing voort uit Haagse besluiten. Of natuurlijk wordt de zwartepiet vaak naar Brussel al gespeeld, maar in alle gevallen staat de burger met lege handen. Zijn inspraak was slechts voor de vorm. Kortgeleden is via het tv-programma De Monitor vast komen te staan, dat inspraak slechts diende voor de Bühne. Alles, maar dan ook alles, was al geregeld. In onze beleving is het hier niet anders. Het is al geregeld, maar mogelijk kunnen omwonenden de stekker van hun elektrische kachel in de wind molen steken, aldus de provincie. Dan is het warm, maar dan is het ook nog goedkoop. Dan heeft u veel geluid, en slagschaduw, of ijs van de wieken dat eraf valt, maar toch ook veel warmte. Waarschijnlijk heeft de burger meer aan bestuurders met een warm hart voor de burgers. Maar die komen niet verder dan ijskoude protocollen, en dat is heel jammer. Een gemiste kans zou ik zeggen. Het protocol dat nu voorligt is van die orde. We mogen zienswijzen indienen die bij de provincie in het kader van duurzaamheid worden hergebruikt als toilettrollen. Als je ziet dat er slechts erfgoed en recreatiegebieden worden ontzien, dan slaat je de schrik om het hart, want mensen in hun woonomgeving die worden niet ontzien. Erg jammer. Voorzitter waarschijnlijk heeft het geen enkele zin om zienswijze in te dienen. Maar als je het doet, doe het dan goed. Vragen om een onderzoek door de provincie, zou je kunnen vervangen door: wij hebben een onderzoek gedaan. Met resultaten en conclusies. U vindt het in de bijlage van de zienswijze. Maar afwachten of de provincie een goed betaald bureau wil toeschrijven naar het gewenste resultaat, leidt tot hele vervelende uitkomsten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Alkema, ChristenUnie.

De heer Alkema: Dank u wel, voorzitter. De fractie van de ChristenUnie wil het college en ambtenaren die aan deze zienswijze hebben gewerkt een compliment geven. Voor de manier waarop u voor de belangen van Ridderkerk opkomt en deze verwoordt in de zienswijze. Ook waarderen we de inzet die u al langer pleegt om Ridderkerk niet nog meer te belasten in haar leefomgeving, door het plaatsen van extra windturbines - binnen en nabij de grenzen van Ridderkerk - zonder draagvlak en gedegen onderzoek. Over het amendement van de VVD: die maakt de zienswijze nog scherper, die zullen we van harte steunen, het eerste amendement. Het tweede zullen we ook steunen, maar dan willen we wel graag het perspectief zien. Want het is altijd nog zo dat – heb ik opgezocht, en dat moet ik geloven van natuur en milieu - dat er meer vogels door katten, ramen, en hoogspanningskabels - maar die had u al genoemd die hoogspanningskabels, of leidingen - met de dood worden getroffen, of omkomen, dan door windturbines. Dat is kleiner dan 1% bij windturbines. Dat wilde ik nog wel gezegd hebben, maar we steunen het van harte.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Ros, D66-GroenLinks.

De heer Ros: Dank u wel, voorzitter. Het aandeel duurzame energie is in Nederland nog steeds belachelijk laag. Binnen de EU bezetten we de één na laatste plaats op het gebied van CO₂-uitstoot, aandeel duurzame energie

en energiebeleid. En we doen het nog slechter dan een paar jaar geleden, en de laatste monitor van 2015. De 37ste plaats in Europa. Een gebrek aan centraal beleid is daar debet aan volgens D66-GroenLinks. Maar er lijkt langzaam een kentering te komen. Deze week brachten GroenLinks en de PvdA een initiatief naar buiten om te komen tot een klimaatwet: in 2050 bijna geen CO₂-uitstoot meer. Vandaag is een motie van D66 aangenomen in de Tweede Kamer, met het principebesluit om alle kolencentrales te sluiten. Wanneer Nederland kolencentrales sluit, de gaskraan in Groningen langzaam afknijpt, en niet afhankelijk wil zijn van dubieuze regimes in het Midden-Oosten en Rusland, dan kan het niet anders dan dat we inzetten op duurzame energie. En vooralsnog is daarbij windenergie essentieel. Waar D66-GroenLinks in Ridderkerk tegenaan loopt is het gebrek aan visie vanuit Den Haag. Er wordt nu bijna ad hoc, door gemeentes en provincies besloten, waar en hoe windenergie opgewekt kan worden. In plaats van bijvoorbeeld een visie om grote projecten langs snelwegen, of de Noordzee, duurzaamheidsprojecten te realiseren met heel veel wind en zonne-energie samen, worden hier en daar wat losse molens en zonneparken geplaatst. Dat komt het landschap meestal niet ten goede. In Ridderkerk komen drie molens in de Nieuwe Reijerwaard. Daar kunnen we nu eerlijk over zijn, dat is onherroepelijk. Wat betreft de locatie Donkersloot kunnen wij ons vinden in de bewoordingen van de voorgestelde brief. Ten slotte kunnen wij het amendement van de VVD over de bedreigde reiger steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Gert Van Nes, Leefbaar Ridderkerk.

De heer G.J. van Nes: Dank u voorzitter. In de pers verschenen onlangs publicaties dat de gemeentes Molenwaard en Alblasterdam, met afgrijzen kijken naar de plannen om in buurgemeente Ridderkerk eventueel windmolens te plaatsen. Volgens de twee Alblasterwaardse gemeenten zullen die masten het karakteristieke beeld van molendorp Kinderdijk ernstig verstoren. Om die reden hebben ze samen met de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk bij de provincie, een zogeheten zienswijze ingediend bij de provincie. Die onderzoekt op 32 plaatsen of dat mogelijk is. Wat betreft ons voorliggende raadsvoorstel - met betrekking tot in te dienen zienswijze - kan Leefbaar Ridderkerk hier kort en bondig over zijn. Natuurlijk realiseren wij dat er in het gebied van de voormalige stadsregio, meer plekken nodig zijn om windturbines te plaatsen, om de energiedoelstellingen te bereiken. Maar op Ridderkerks grondgebied is dat met de plaatsing van de drie windturbines in de Nieuwe Reijerwaard meer dan genoeg. Zoals ook al eerder opgemerkt zouden meer windturbines een te grote aantasting van de leefomgeving betekenen. Wij kunnen ons vinden achter deze in te dienen zienswijze, met enkele belangrijke aanvullingen welke zijn neergelegd in de twee amendementen van de VVD, waarvan leefbaar Ridderkerk mede indiener is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de wethouder. Wethouder Japenga.

De heer Japenga: Ja, dank u wel, voorzitter. Het aandeel duurzame energie is belachelijk laag zei de heer Ros. En dat is ook zo, en dat is ook bij ons zo. En daarmee zeg je ook wat. Daarmee zeggen we ook van: we moeten het anders gaan doen, en we willen het ook anders gaan doen. En daarvoor is heel veel nodig. Daar moeten we allemaal, ieder afzonderlijk, ieder individueel, maar ook organisaties, bedrijven, ondernemingen, gemeenten, provincies, regio's, iets doen. Samenwerken waar mogelijk. Dus laat dat helder zijn: en dan zijn de besluiten die in Den Haag worden genomen, en straks de klimaatop in Parijs, zijn momenten waarop ook keuzes kunnen worden gemaakt. Nu gaat het over Ridderkerk, en over de windmolens. De zoektocht van de provincie naar meer windmolens, omdat er nog niet voldaan wordt aan de afspraken die zijn gemaakt. Een aantal fracties spreekt haar zorgen uit over ook de locatie die in Ridderkerk aan de orde is, in Donkersloot. En dat gaat onder meer over de scheepvaart, de Rijkswaterstaat wordt aangehaald, en de radar die verstoort wordt door windmolens. Maar meer ook nog: dat is veiligheid, dat is in het geding zou je zeggen. Een

belangrijk zorgpunt. Maar meer ook nog wordt Kinderdijk genoemd. De provincie heeft zelf gezegd van Nedstaal: nou, dat gaan we niet doen. Want dat heeft een te groot effect op Kinderdijk. Het goede nieuws is - op dit moment - dat de provincie gestart is met een vergelijkbaar onderzoek, voor Donkersloot, met betrekking tot Kinderdijk. Dus er komt een vergelijkbaar onderzoek zoals in Alblisserdam. Dus ja, dat is ook voor de hand, en dat is al winst voor Ridderkerk. Er worden ook windmolens voorgesteld in BT-Oost en Stormpolder, in onze zienswijze zeggen we daar dingen over. We geven ook aan wat de nadelen daarvan zijn. In algemene zin hoor ik ook de fractie zeggen van: de lijn van de zienswijze steunen we. En het is ook het voortzetting van onze lijn die we eerder dit jaar hebben afgesproken om, zeg maar... We hebben drie windmolens in Nieuw Rijerwaard, die zijn onomkeerbaar. Dat nemen we aan als gegeven, daarmee worden we ook voldoende belast. Het amendement van de VVD die daartoe wordt ingediend, om daar nog een stapje verder in te gaan... En dan neem ik eerst maar even het amendement over Donkersloot. Daar bestaat van ons uit geen bezwaar tegen. We denken dat het nog een aanscherping is, van wat wij als al als lijn hebben ingezet. Vanuit de SGP was het verzoek om ook deel te gaan nemen in de klankbordgroep. Nu is het zo dat wij dat meenemen, dat verzoek. We hebben ook al een eerste bijeenkomst meegemaakt. Ambtelijk, om te bezien wat daar gebeurt, om te zien wat daar wordt afgesproken, wat de rolverdeling is, wat precies met de uitkomsten wordt gedaan. Dat willen we even scherp weten voordat we ook definitief daar bij blijven. Dus daar is aandacht voor. De heer Van Os geeft nog een aantal voorbeelden aan van hoe het ook zou kunnen. En zegt de provincie die doen alleen maar in windmolens, om zo maar te zeggen. Dat is niet het geval, de provincie gaat echt fors nog verder investeren ook nog op dit onderwerp energie. Niet alleen op windmolens, maar deze hebben ze afgesproken zeggen ze, en die komen er linksom of rechtsom, dat zijn de uitspraken. Maar daarnaast gaan ze ook echt fors nog geld beschikbaar stellen voor onderwerpen die met verduurzamen van energie te maken hebben. Dus wat dat betreft ben ik daar wel wat hoopvoller over. En uw voorbeelden, nokwindturbines en zo: ja, het zou mooi zijn als ze in Ridderkerk, en mensen dit soort ideeën overneemt. De WoonWijzerWinkel die inmiddels van start is... Vanmiddag was er een bijeenkomst, van duurzaamheidskring, daar was een presentatie. We kunnen ook wijkgericht, en dat gaan we ook in het komend jaar plannen. Wijkgericht met de WoonWijzerWinkel. Met een unit de wijk in om mensen te informeren, over alles wat mogelijk is rond energie besparing enzovoort. Maar goed, dit gaat al meer toe naar het volgend onderwerp, dat is zo. Daar komen we zo dadelijk nog wel over te spreken. Dit is wat de zienswijze betreft voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Tweede termijn. Zelfde volgorde, is er behoefte aan. Ja, mijnheer Piena, gaat uw gang.

De heer Piena: Dank u wel, voorzitter. De VVD is blij met de positieve houding van vele partijen ten aanzien van de amendementen. Een hele kleine opmerking nog richting de ChristenUnie. Inderdaad op dit moment zal het zo zijn dat de purperreiger misschien wat minder omkomt door de windmolens/windturbines/ hoogspanningsleidingen. Maar uit de uitspraak van waar wij dit hebben gevonden van die route, die komt uit Nieuwe Rijerwaard, uitspraak Nieuw Reijerwaard. En het moge duidelijk zijn: als er meer windmolens komen, dat ook het percentage slachtoffers onder deze purperreigers zal verhogen, ten opzichte van de katten en andere ongevallen. Dus dat is het enige wat ik nog even opmerken. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Kruithof.

De heer Kruithof: Ja, ik wilde graag even ingaan op, zijn we voor of tegen de amendementen. We zijn voor. Dat is met beide. Maar we hebben nog wel even een opmerking over de purperreiger. Of dat echt zo is, en ik ken ook de aantallen van – even uit mijn hoofd - van twintigduizend vogels die omkomen bij windturbines. Dus ik geloof door katten zouden 20 á 40 miljoen. Dus daar liggen verschillende eventjes. Maar ik denk niet alleen

aan de purperreiger, maar ik denk misschien ook aan de ooievaars. Ik weet niet of daar een route is, en of dat de VVD kan zeggen, of daar een route is. Want in Ridderkerk zijn ooievaars heel zeldzaam heb ik begrepen. Dus ook daar moeten we aandacht aan schenken. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Piena.

De heer Piena: Voorzitter, als ik de uitspraak van Raad van State mag geloven, is er geen route van ooievaars over dit gebied.

De voorzitter: Nou, ik ken routes van ooievaars. Mijnheer Van Os.

De heer Van Os: Ja, dank u wel, voorzitter. Partij 18plus is ook bekend met het feit dat er aardig wat halsbandparkieten rondvliegen in Ridderkerk. Vraag me af of die ook de dupe zijn van de windmolens. Maar beide amendementen van de VVD die steun ik van harte, als dat in ieder geval in Ridderkerk windmolens tegenhoudt. Maar richting de wethouder wil ik nog wel even kwijt: u gaf aan dat de provincie linksom of rechtsom vasthoudt aan windturbines, maar de provincie heeft het mis. Iedereen die moet goed beseffen dat zij geadviseerd worden door het bureau wat zich alleen maar bezighoudt met windturbines. En niet kijkt naar andere duurzame alternatieven. Dus zijn ja: slager keurt zijn eigen vlees, die zal echt niet in gaan zetten op zonnecollector of wat dan ook. Dus dat wil ik toch nog wel even kwijt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Rottier.

De heer Rottier: Dank u wel, voorzitter. De SGP is blij met de aandacht van de wethouder voor de klankbordgroep, en ik kan er mee leven dat op basis van de ervaring van de eerste bijeenkomst een besluit wordt genomen. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Rijswijk.

De heer Rijswijk: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik denk dat alle partijen wel de doelstellingen op duurzaamheidsgebied onderschrijven. De vraag is alleen de weg naar toe. Als je bedenkt dat een exploitant van windturbines, per windturbine 2 ton subsidie opstrijkt. En dat de provincie hun ook gevraagd heeft om mee te denken over alternatieve locaties, dan vind ik dat we daar wel kritisch naar blijven moeten kijken. En ik ga er dan ook vanuit dat het college via de formele weg, de informele weg stevig ook met de vuist op tafel zal slaan. Om duidelijk te maken dat Ridderkerk gewoon een heel zwaar belast gebied is, en in die zin ook niet verder meer belastbaar is. En ik wil u dan toch nog een keer met klem verzoeken om toch ook bij de provincie de drie windturbines in Nieuwe Rijerwaard nog eens ter sprake te brengen. Als je bedenkt dat laagfrequent geluid een reikwijdte heeft van 2000 m, dat is vanaf Nieuwe Rijerwaard al richter de Riederborgh, dan heeft dat wel heel veel impact op de omgeving. Dan vind ik dat onze inwoners het verdienen dat - hoewel het lastig is - daar toch nog een extra inzet op gepleegd wordt. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Ros.

De heer Ros: Voorzitter, volgens mij zijn de windmolens op de Nieuwe Rijerwaard onherroepelijk geworden. Dus ik weet niet waar we over discussiëren.

De voorzitter: Mijnheer Van Os.

De heer Van Os: Ja, volgens mij als er niks gebouwd is voorzitter, dan is niets onherroepelijk om eerlijk te zijn. En wellicht dat de provincie nou - mede door mijn betoog - tot nieuwe inzichten komt, en ze niet in de Nieuwe Rijerwaard plaatst. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben ons laatst ook laten vertellen dat voor de hele uitvoering van het windturbine-programma... Als het wordt uitgevoerd dan zou dat de hele staal- en betonproductie van Nederland voor een heel jaar opslokken. Wij moeten het nog maar zien, en ik ben het met de heer Van Os eens: zolang er nog niets staat, kan er nog gepraat worden. Dank u wel.

De voorzitter: dank u wel. Mijnheer Los.

De heer Los: Ja, en zo is dat voorzitter. We hebben allemaal onze zorgen, dat hebben we allemaal uitgesproken. Natuurlijk: duurzame energie een goeie zaak. Maar dan wel tot een plaats waar mensen niet zo gehinderd worden als hier in onze ontzettende bebouwde omgeving. Ik heb in mijn betoog ook al gezegd dat erfgoed wordt ontzien, recreatie wordt ontzien. Maar bewoonde gebieden, mensen in hun eigen huizen worden niet ontzien, en dat vinden wij zorgelijk. De zienswijze spreekt van dat het wel genoeg is hier. We hebben gevraagd om een onderzoek. Het amendement van de VVD en de PvdA maakt de zienswijze wel iets beter, maar in onze optiek nog niet goed genoeg. Daarom zullen wij het voorstel niet steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Alkema.

De heer Alkema: Ja, er is me één zaak opgevallen in het debat, en dat is dat de PvdA zei dat ze mee een amendement indienen, en dat ze toch de zienswijze niet zullen steunen. Of hoe heet dat, niet zullen vaststellen. En ik vraag me af of dat kan.

De voorzitter: Mijnheer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Nou, volgens mij maak je altijd je eigen afwegingen, en is dat in deze raad ook wel eens eerder gebeurd. Wij hebben het wel eens eerder gedaan, andere partijen ook. Dus ik zie het probleem niet.

De voorzitter: Mijnheer Ros. Mijnheer Van Nes.

De heer G.J. van Nes: Nee voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Japenga: Ja, voorzitter ik kan kort daar nog over zeggen, dat in de komende periode zullen wij nadrukkelijk de vinger aan de pols houden in alles wat er gebeurt. En ook overleg voeren met omliggende gemeenten, en ook in regionaal verband. En daar zullen we de belangen van Ridderkerk op dat punt - op dit onderwerp - zo goed mogelijk bedienen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Gaan we over tot stemming. Eerst over de amendementen en dan over de zienswijze. Aan de orde is het amendement van mijnheer Piena van de VVD, ook ondersteund door mijnheer Rijsdijk van de Partij van de Arbeid, en ook ondersteund door mijnheer Van Nes van een Leefbaar. De samenvatting luidt: onderwerp is de zienswijze op het startdocument plan partiële herziening, visie ruimte en mobiliteit

windenergie Zuid-Holland. De raad wordt voorgesteld een passage op te nemen over de ongeschiktheid van de locatie Ridderhaven Donkersloot, voor windenergie. Zijn er stemverklaringen. Mijnheer Ros.

De heer Ros: Dank u wel, voorzitter. Zoals al in onze bijdrage verwoord, steunen wij het amendement niet, en houden wij vast aan de oorspronkelijke brief om eerst het onderzoek af te wachten. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Los.

De heer Los: Voorzitter, wij steunen het amendement niet omdat het voorstel - het authentieke voorstel - niet goed genoeg maakt. Wel beter maar niet goed genoeg.

De voorzitter: Anderen nog. Zijn er nog meer tegenstemmers. Dat is niet het geval zodat het amendement is aangenomen. Volgende amendement luidt: onderwerp is de zienswijze zoals men het - ook al gezegd - de raad wordt voorgesteld in de zienswijze een tekst op te nemen over de vliegroute van de zeldzame purperreiger. Stemverklaringen, tegenstemmers, Echt voor Ridderkerk. Zodat het amendement is aangenomen. De zienswijze geamendeerd en wel, stemverklaringen. Mijnheer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Ja, dank u wel, voorzitter. De Partij van de Arbeid stemt niet in met de zienswijze, hoewel wij deze voor het grootste gedeelte onderschrijven, leggen wij ons voor als nog niet neer bij de drie windturbines in de Nieuwe Rijerwaard. Dank u wel.

De voorzitter: Nog meer stemverklaringen. Mijnheer Los.

De heer Los: Ik heb dat in mijn bijdrage al gezegd, we steunen het voorstel niet.

De voorzitter: Ik had het begrepen. Met tegenstemmen van Partij van de Arbeid, en Echt voor Ridderkerk is ook de zienswijze vastgesteld.

6. Milieu- en duurzaamheidsprogramma 2016-2020

De voorzitter: Brengt ons bij agenda punt 6: milieu- en duurzaamheidsprogramma 2016-2020. Ter debat, 45 minuten, eerste termijn van drie minuten. Geen amendementen, moties of anderszins heeft ons bereikt, dus wie van u wenst hierover het woord. Mevrouw Kayadoe, mijnheer Ros, mijnheer Alkema, mijnheer Los, mijnheer Piena, mijnheer Van Os, Mijnheer Kruithof, mijnheer Rijsdijk en mijnheer Rottier. Mevrouw Kayadoe, de eerste drie minuten zijn voor u. Gaat uw gang.

Mevrouw Kayadoe: Dank u, voorzitter. Doe wat je zelf kunt, maar uiteindelijk sta je samen sterker. De rode draad in het Milieu- en Duurzaamheidsprogramma 2016-2020. Er is toch niks mooiers dan een duurzaam en milieubewust Ridderkerk, daar waar de inwoners, milieu en economie in evenwicht is. Gelukkig ziet Leefbaar Ridderkerk steeds meer inwoners en bedrijven actief bezig zijn met het werken aan een beter milieu. Goed is er dat er in het rapport expliciet benoemd wordt dat we te weinig rekening houden met de beleving van de inwoners. Communicatie blijft dan ook van groot belang. Er is nog een wereld te winnen. Stimuleer beurzen en verenigingsinitiatieven, het gescheiden inzakelen bij een tennisvereniging in Ridderkerk is hier een mooi voorbeeld van. Zo ook de plasticactie van de winkeliersvereniging Vlietplein. Verder staan de doelstellingen, thema's en rollen wat Leefbaar Ridderkerk betreft helder omschreven programma. Al zijn wij er zeker van bewust dat er wellicht nog wijzigingen zich zullen voordoen wanneer onder andere de omgevingswet definitief is aangenomen. Bij grote ingrijpende veranderingen verwacht Leefbaar Ridderkerk dat de portefeuillehouder

hiermee terugkom naar de raad. Leefbaar Ridderkerk kijkt uit naar de eerste tussentijdse rapportage in december 2016. Het is goed dat de voortgang maar ook de ontwikkelingen goed gemonitord worden. Wij stemmen dus in om het Milieu- en Duurzaamheidsprogramma 2016-2020 op deze wijze vast te stellen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Ros, D66 GroenLinks.

De heer Ros: Dank u wel, voorzitter. Volgende week moet bij de klimaatop van de Verenigde Naties in Parijs een nieuw klimaatverdrag ondertekend worden. De EU met de West-Europese landen voorop voert een sterke lobby om tot bindende afspraken te komen om de CO₂-uitstoot te beperken. Wij, de EU, moeten en kunnen het goede voorbeeld geven. Nederland haalt echter geen enkel eerder vastgestelde doelstelling. Eerder vanavond, ik heb net ook al aangegeven dat Nederland hopeloos achterloopt. En binnen Nederland doet de Ridderkerkse regio het ook nog eens heel slecht. De afspraak is 40% reductie in 2020 ten opzichte van 1990. Maar alle afspraken ten spijt halen wij nu iets meer dan 3% in de laatste 20 jaar. En de staaltjes op bladzijde 20 laten ook nog gezien dat de CO₂-reductie de laatste jaren in Ridderkerk vooral door bedrijven gehaald wordt. En daarin heeft de economische crisis zeker meegespeeld. Juist in de bebouwde omgevingen liggen de meeste kansen. Daarom moeten we nu volledig inzetten op energieneutraal bouwen en alle vormen van duurzame energie. Goed voor mens, natuur, en een stimulans voor de economie. Vanuit de samenleving borrelen allerlei initiatieven die uiteindelijk zullen leiden tot een circulaire economie. Vanavond heb ik al gezegd dat ik op het gebied van windenergie juist een actieve rol zie vanuit Den Haag. Bij al deze lokale energieprojecten wil ik tegen het college zeggen: haak aan, faciliteren, neem deel en verbindt deze energie-initiatieven. Juist nu. In deze notitie is D66-GroenLinks blij met de concrete doelstellingen, de zogenaamde doelenboom en de vertaling in een aantal ambitieuze maatregelen. Maar wat ons betreft mag het nog wel wat ambitieuzer, willen we onze eigen doelstellingen halen. Heel veel taken beschreven in deze notitie zijn wettelijke taken die door de gemeente moeten worden uitgevoerd. Wij missen een scheiding tussen alle wettelijke taken en het lokaal maatwerk. Dan zouden de Ridderkerkse ambities, visie en beleid veel helderder zijn. Graag een reactie van de wethouder. Als laatste vinden wij het jammer dat in deze notitie geen evaluatie van het vorige milieuprogramma is meegenomen. Concluderend voorzitter, Ridderkerk loopt achter met het halen van onze klimaatdoelstellingen. D66 GroenLinks stemt in met dit Milieu- en Duurzaamheidsprogramma en wij roepen het college op alle zeilen bij te zetten om werkelijk een bijdrage te leveren aan een duurzamer Ridderkerk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Alkema, ChristenUnie.

De heer Alkema: Dank u wel voorzitter. Het Milieu- en Duurzaamheidsprogramma 2016-2020 ziet er goed uit. De doelenboom maakt het programma helder en overzichtelijk. De ambitie van Ridderkerk is hoog en de ChristenUnie kan zich hier goed in vinden. Voor de ChristenUnie zijn stappen op het gebied van duurzaamheid en milieu een noodzaak en kan de uitvoering niet snel genoeg gaan. Ook landelijk wordt gepleit voor versnelling, vooral op het gebied van energiebesparing is intensivering nodig om de doelstelling uit SER Energieakkoord te halen. Het bereiken van de doelstellingen in Ridderkerk blijft voor ons een zorg. We spreken af om elk jaar een Milieu- en Duurzaamheidsprogramma te evalueren middels de voortgangsrapportages en daarvan zal de ChristenUnie dan ook gedreven en gemotiveerd gebruik maken om de ambities en de hoofddoelstellingen te volgen en te controleren. Op basis van de jaarlijkse evaluatie is het onze wens om waar nodig bij te sturen. Een vraag aan de wethouder: welke middelen gaat hij inzetten bij het achterblijven van de gewenste resultaten bij te sturen op de acties en producten? Is er, en dat vraag ik ook aan de raad, de mogelijkheid om extra geld in te zetten van bijvoorbeeld het overschot en onze algemene reserve

als blijkt dat de ambities op basis van de resultaten niet worden gehaald? Heeft u dat er voor over? Voelt u dezelfde urgentie? En de kernvraag is dus: hoe ver gaat onze ambitie? Bij een proactieve houding naar een duurzame leefomgeving hoort wat ons betreft een goede informatievoorziening. We zien graag dat u het onderwerp duurzaamheid, net als nu 'werk en zorg' een plekje op de homepage van Ridderkerk geeft. De informatie zit er nu wel maar het zit verstopt. Voorzitter, ik twijfel niet aan de werklust van de wethouder als het gaat om het behalen van de doelstellingen op het gebied van milieu en duurzaamheid. In de commissie werd de wethouder erop gewezen dat hij gezien de stand van zaken op dit moment nog hard voor zou moeten werken. Maar zo is het niet. Wij zullen er samen hard voor moeten werken. Het succes ligt niet alleen aan de inzet van de wethouder, maar bij alle inwoners van Ridderkerk. Dan staan we sterk. In de afgelopen week hadden we te maken met het klimaatalarm. Hoogleraren die vinden dat alle kolencentrales moeten sluiten. De VNG, de energietop die in versnelling wil bij de uitvoering van het SER Energieakkoord, dan moeilijke politieke partijen die een klimaatwet voorstellen week start alweer de klimaatop in Parijs. Het onderwerp leeft als nooit tevoren. Wellicht zijn inzet en initiatieven ook politiek gekleurd. Maar dat is niet erg. Het doel is daar te belangrijk voor. Ik spreek de hoop uit dat we samen met alle inwoners onze ambities uit het Milieu- en Duurzaamheidsprogramma zullen bereiken. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Los, Echt Voor Ridderkerk.

De heer Los: Dank u, voorzitter. De tijden zijn veranderd. Was het hebben van een auto ooit een ideaalbeeld, nu is het bedenkelijk om zo'n milieuverdamper voor de deur te hebben. En het is nog erger als je er ook daadwerkelijk mee rijdt. Tegelijkertijd wordt het rijden op grote schaal gedaan en hoe groter de auto hoe populairder de chauffeur. Maar dat is allemaal niet erg als je er maar een sticker met hybride op hebt geplakt. Al of niet met duurzame lijm. Als de sticker erop duidt dat er helemaal elektrisch wordt gereden, al dan niet met atoomstroom, dan wordt de chauffeur verheven in de adelstand. Voorzitter, het is niet mijn bedoeling om een karikatuur te maken van het programma Milieu en Duurzaamheid. Maar als u enige scepsis in mijn verhaal denkt te herkennen, dan zou dat best zou kunnen. Het programma beschrijft best op heel aardige wijze de problemen waar de gemeente voorstaat. Zoals de enorme verkeersstroom die dagelijks door onze gemeente gaat en daar van alles achterlaat, zoals fijnstof, CO₂, stikstofdioxide. Maar vooral ook veel geluid. Het is een acute bedreiging voor onze bewoners. Maar de gemeente komt niet verder dan een actieplan opstellen aan het einde van 2015. Maar dat plan zelf komt niet verder dan voldoen aan de norm voor stikstofdioxide en in kaart brengen van de uitstoot van roetdeeltjes en de gezondheidsrisico's die daaruit voortvloeien. Ook de vraag van het beleidsplatform of oude diesels die al die deeltjes uitstoten kunnen worden geweerd is de reactie afhoudend. Het is economisch niet haalbaar, aldus de gemeente. Dat geld hangt ook voor het NSL, het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit dat in het leven is geroepen om Europese regels wat ruimer te kunnen stellen. En als je na afloop van tijd dan nog niet aan de regels voldoet, plak je er gewoon weer drie jaar aan vast. Of je nu in Ridderkerk, Kyoto, Kopenhagen of Parijs aan duurzaamheidstafel zit, de oude waarheid, ze dronken een glas, ze deden een plas en ze deden de zaak zoals hij was, is nog steeds actueel. Maar wat heel goed gaat is het meedoen aan de duurzaamheidsmode, zoals een eigen kenniscentrum waar niemand nog van weet moet worden ingericht, maar waar wel vast een half miljoen aan gemeenschapsgeld aan wordt besteed. Voorzitter, natuurlijk is duurzaamheid een goede zaak. Maar vrijblijvend een aantal maatregelen aankondigen die waarschijnlijk geen kwaad kunnen, ligt toch erg ver weg van een vast omschreven programma. Bovendien lijkt de insteek zo te zijn dat de gemeente de burgers bewust moet maken. Maar de werkelijkheid is weerbarstiger. In 2015 ligt het veel meer voor de hand dat de overheid leert van zijn burgers. Voorzitter, uitgeven van geld aan zaken waar geen behoefte aan is zal zeker niet leiden tot het krijgen van een Nobelprijs voor de duurzaamheid. Geld op effectieve en verantwoorde wijze inzetten is

duurzaamheid die van de overheid mag worden verwacht. Ook hier kan de overheid van zijn burgers leren. Die moeten namelijk met slinkende budgetten toch de eindjes aan elkaar zien te krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Piena, VVD.

Mijnheer Piena: Dank u wel voorzitter. De afgelopen maanden is er al veelvuldig gesproken over milieu en duurzaamheid. De kanttekeningen die de VVD toen reeds bij bepaalde investeringen plaatste gelden nog steeds. De VVD laat zich niet het schuldgevoel aanpraten dat wij niet duurzaam zijn omdat wij financieel niet goed onderbouwde activiteiten niet steunen. Wij zijn voor duurzaamheid en gaan daarbij uit van de eigen kracht van de inwoners en ondernemers. En niet van een betuttelende overheid. Elke vorm van energie, ook wat sommige van u duurzame energie noemen, is vervuilend. En daarom zal de energiekeuze altijd een afweging tussen kwaden zijn. Reden temeer om zorgvuldige en wel overwogen met inzet van financiële middelen om te gaan. Ook bij milieu en duurzaamheid geldt dat emotie en ratio in evenwicht moeten zijn. Bij de begrotingsraad heeft de VVD tegen de extra kosten van € 120.000 voor duurzaamheid gestemd. Een meerderheid heeft zich echter voor deze kosten uitgesproken waardoor dit nieuwe werkelijkheid is. In grote lijnen kan de VVD zich vinden in het Milieu- en Duurzaamheidsprogramma 2016-2020. En we zijn ondanks de reeds bekende bezwaren voornemens het programma te steunen. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Van Os, Partij 18PLUS.

De heer Van Os: Dank u voorzitter. Woorden als fietsen, bomen, sporten, waterstof, cradle-to-cradle, zelfrijdende auto's, zwerfafval, geothermische energie, voedselverspilling en afval komen of niet voor, of als ze voorkomen niet in de betekenis die men verwacht bij een duurzaamheidsplan. Voorzitter, de ambitie om als Ridderkerk in 2050 CO₂-neutraal te zijn lijkt ons niet haalbaar als er niet ingezet zal worden op de zojuist genoemde onderwerpen en niet te vergeten nokwindturbines. Mijn advies aan de wethouder is om terug naar de tekentafel te gaan en met een plan te komen wat ons gemeenschapsgeld waard is om uit te voeren en ook nog doelstellingen zal behalen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Kruithof, CDA.

De heer Kruithof: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, hartelijk dank voor het programma. Het heeft mij heel veel tijd gekost om door te lezen, maar ik werd geholpen door de doelenboom. Want dan zie ik in een oogopslag wat het is en wat het allemaal gaat inhouden. En ik zou u ook aanraden, of tenminste, ik zou de wethouder aanraden om dat ook op de website te zetten. En dan het liefst ook nog met wat toelichtingen erbij, heel kort uiteraard. Want een van de doelstellingen is dat Ridderkerk duurzaam en milieubewust moet worden. Het CO₂-gehalte moet naar beneden. Wij moeten minder verbruiken, wat ook minder CO₂ oplevert. Milieubewust, ik denk dat dat ook een must is dat wij dat als gemeente moeten doen. Want we moeten echt veel meer voorlichting geven op allerlei gebied. En niet alleen op het zuinig zijn, maar ook voor het milieu. Verder over de duurzaamheid, ik heb het vaker gezegd dat nul-op-de-meter woningen, die zijn een must in dit verhaal. Want wat zien we ook hier: de gebouwde omgeving, dus de gebouwen enzovoort, dus die gebruiken gewoon het meeste CO₂. Nou, daar moeten we dan dus iets aan gaan doen. En nul-op-de-meter, zie ik staan in de boomdiagram, hebben wij alleen voor nieuwbouw. Welnee, er zijn nu ook experimenten, Wageningen is een van de gemeentes waar we dus 0 op de meter met bestaande woningen uitvoeren. En dat kan dus. Je hoeft aan de buitenzijde van de woningen heel weinig te doen aan de binnenzijde. Er is wel een nadeel, dat dat ook elektrisch moet.

De voorzitter: Mijnheer Piena.

De heer Piena: Dank u wel voorzitter. O op de meter woningen, dat klinkt heel mooi. Ik heb volgens mij ook een raadsinformatiebrief voorbij zien komen. Houdt dat voor het CDA ook in dat dat heel veel geld mag kosten om de oude woningen daar bijvoorbeeld een ton in te investeren, terwijl het misschien € 60.000 opbrengt? Blijft u dan nog steeds achter uw standpunt dat dat voor heel Ridderkerk mogelijk gemaakt moet worden?

De voorzitter: Mijnheer Kruithof.

De heer Kruithof: Nu kijkt het CDA verder dan misschien de VVD, want u zegt ineens: het levert € 60.000 op. Natuurlijk moet je gaan investeren. Een van die dingen die wij ook gezegd hebben: er moet ook veel meer geld beschikbaar worden gesteld. De ChristenUnie heeft al gezegd: kijk even naar de reserves. Ja helaas hebben we al € 3.000.000 weggegeven, maar dat zou ook in milieu effecten gezet kunnen worden. En dan hadden we daar op langere termijn, niet op korte termijn maar op langere termijn, hadden we daar rendement uit kunnen halen. Niet op korte termijn.

De voorzitter: Mijnheer Piena.

De heer Piena: Nogmaals, de VVD vindt niet dat we € 3.000.000 weggegeven hebben, maar zijn blij dat we onze inwoners in deze moeilijke tijd een stukje kunnen ondersteunen. Maar goed, blijkbaar kijkt het CDA daar anders tegenover en heeft ze alleen rijke leden in haar midden. En daarbij komt dan toch nog wel even om de hoek kijken dat u zegt van: ja we investeren, en daar gaan we weer, dus duurzaamheid moet maar ongebreideld geld kosten. En de VVD is daar inderdaad geen voorstander van. Wij vinden nog steeds dat dat uit de eigen kracht van mensen moet komen. Dat wil niet zeggen dat er op sommige

De voorzitter: Dit begint op een betoog te lijken.

De heer Piena: Dan laat ik het even hierbij voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Kruithof.

De heer Kruithof: Nou ik geef als voorbeeld gewoon de zonnepanelen. Ik vind dat op alle daken van Ridderkerk zonnepanelen te komen. Dat vergt veel investering, maar op termijn komt dat er gewoon weer uit. Ik heb zelf ook een aantal zonnepanelen, ik heb ze nu na vijf jaar er gewoon uit. Dus ik heb wel geïnvesteerd, dat is nu het grote probleem. Je moet eerst investeren en daarna op lange termijn komt het er gewoon uit.

De voorzitter: Mijnheer Los

De heer Van Os: Ja voorzitter, het CDA heeft over investeren, maar die investering komt voor rekening van de huizenbezitter. En die huizenbezitter is op dit moment slim genoeg om dat zelf te doen. Die snapt dat wel. Je kan je geld 8%, nou dat krijg je op de bank niet. Dus dat gebeurt echt wel en dat hoeft niet voor rekening van de gemeente. Integendeel.

De voorzitter: Mijnheer Van Os.

De heer Van Os: Dank u wel, voorzitter. Ja wellicht dat het CDA nieuwsgierig is naar het prijsje van de windnooturbine, want die zijn vrij goedkoop, verdienen zichzelf terug en kunnen voldoende energie opwekken voor een huishouden. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Ros.

De heer Ros: Ik wilde ook even reageren op mijnheer Los, want hij zegt: het moet vanuit mensen zelf komen, en dat is precies wat volgens mij deze nota ook voorstaat. Dat het vanuit mensen zelf komt. Het enige wat de gemeente hier doet is het faciliteren, het bij elkaar brengen en het een soort van versnelling geven. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Los.

De heer Los: Ja voorzitter, ik denk dat de heer Ros niet goed geluisterd heeft, want ik heb gezegd dat de bewoners zelf wel doorhebben dat dat spul ongelooflijk goed is. En ook financieel. Het gaat er niet eens om, heel vaak gaat er het niet eens om dat men zo gebrand is op minder CO₂-uitstoot, maar wel minder op geld uitgeven. Want dat spul verdient gewoon zijn eigen geld en dat snappen de bewoners. En ja er werd natuurlijk nu gezegd: we hebben geld weggegeven. Nou als je je bewoners niet te zwaar belast financieel, dan kunnen ze inderdaad voor die centjes die ze terugkrijgen zonnepanelen kopen. Heel slim denk ik.

De voorzitter: We gaan terug naar mijnheer Kruithof.

De heer Kruithof: Hoeveel tijd heb ik nog, voorzitter?

De voorzitter: Nou niet, min twee.

De heer Kruithof: Ik had al zo'n vermoeden. Dank u.

De voorzitter: Dan gaan we naar mijnheer Rijsdijk, Partij van de Arbeid.

De heer Rijsdijk: Ja dank u wel voorzitter. Op 21 mei is het programma duurzaamheid in deze raad besproken. De Partij van de Arbeid Ridderkerk was toen samen met een aantal andere partijen kritisch over dit programma, omdat wij het niet smart genoeg vonden geformuleerd. De wethouder komt nu naar aanleiding van deze kritiek met een nadere specificering als onderdeel van het milieuprogramma. En dat waarderen we. Het is nu duidelijker wat het college beoogt op het gebied van duurzaamheid. Spijtig is alleen wel dat de definitieve afweging voor programma duurzaamheid al is gemaakt tijdens de begrotingsraad op 5 november. Dat is de omgekeerde volgorde. Met het college zijn wij het eens dat duurzaamheid vooral praktisch moet worden ingestoken. Maar helaas zit er bij dit college een verschil tussen woord en daad. Tussen wat er op papier wordt opgeschreven en in de praktijk wordt uitgevoerd. Zo plaatsen wij vraagtekens bij de vier windturbines die het college in de vijver bij het rioolgemaal in de Poesiatstraat wil plaatsen. De windturbines zijn waarschijnlijk een leuke gadget voor het college, maar over de plaatsing, midden in een woonwijk, is minder goed nagedacht. Het steekt daarbij dat het college met dit plan komt op het moment dat de Poesiatstraat wordt geherstructureerd. Toekomstige bewoners worden daarmee voor een voldongen feit geplaatst. Een vraag aan de wethouder: kunt u deze gang van zaken toelichten? De luchtkwaliteit en geluidsoverlast blijven een belangrijk aandachtspunt in onze gemeente. Ingeklemd tussen de A15 en A16 is Ridderkerk van oudheid zwaar belast. Het plaatsen van een scherm langs de A15 en A16 heeft wat ons betreft topprioriteit. Tot slot zijn eind oktober een groot aantal populieren aan weerszijden van het viaduct over de Geerlaan bij het knooppunt Ridderkerk-Zuid gekapt. De Partij van de Arbeid Ridderkerk is hierover door verschillende inwoners benaderd. Mensen vrezen een grote afname van de kwaliteit van lucht en geluid voor hun buurt omdat het jaren duurt voordat er bomen van vergelijkbare omvang staan. Zij doen daarom de suggestie om de bestaande schermen te beplanten met hедера, of om fijnsparren te planten die ook geschikt zijn voor de opvang van fijnstof. Vraag aan de wethouder: wilt u zich hier sterk voor maken bij Rijkswaterstaat? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Rottier, SGP.

De heer Rottier: Dank u wel voorzitter. Een zin uit het voorliggende programma is de SGP speciaal opgevallen. 'Dit Milieu- en Duurzaamheidsprogramma is hoogstwaarschijnlijk het laatste van de gemeente Ridderkerk. De reden is de nieuwe Omgevingswet die waarschijnlijk in 2018 van kracht wordt. Dan maken gemeenten geen aparte plannen meer voor het milieu, of voor verkeer en vervoer, of een losse structuurvisie. Dan maken wij een integrale omgevingsvisie.' En dit past bij de wijze waarop over milieu en duurzaamheid gedacht dient te worden volgens de SGP. Milieu en duurzaamheid is niet los verkrijgbaar. Het dient integraal in onze genen te zitten en alle beleidsterreinen te doortrekken. Het is een opdracht van onze schepper om de aarde te bebouwen en te bewaren. De gemeente Ridderkerk dient dan ook op haar beleidsterreinen en binnen haar vermogens het mogelijke te doen voor milieu en duurzaamheid. Ook binnen haar financiële grenzen. In het voorliggende programma ziet de SGP inspanning om bestaand beleid voort te zetten en stappen extra te zetten op de diverse milieuterreinen en duurzaamheid. Het is een overzichtelijk document dat op de instemming van onze fractie kan rekenen. Luchtkwaliteit en omgevingslawaai blijven in Ridderkerk voor verbetering vatbaar. De SGP hecht belang aan het halen van de norm voor NO₂ in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Ook het doortrekken van het ontbrekende stuk geluidscherm langs de A16 door Rijkswaterstaat staat op de wensenlijst. De SGP is blij dat de gemeente stil asfalt toe gaat passen op eigen wegen om het aantal geluidsgehinderden terug te brengen. En dat de sanering van de 258 woningen op de zogenaamde B-lijst in onderzoek is. Kan de wethouder toezeggen na het onderzoek een planning te geven en de voortgang bij de jaarlijkse evaluaties te rapporteren? Voor recreatiecentrum De Fakkel heeft de raad ingestemd met het aanbesteden van zonnepanelen. Kan de SGP verwachten dat nog meer gemeentelijke gebouwen worden geïsoleerd en van zonnepanelen voorzien? En krijgt dit in het accommodatieplan aandacht? In de visie van de SGP is naast de gemeente ook de burger aan zet. De gemeente stelt een doel van 40% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Het is de burger die hier aan fors kan bijdragen, door bijvoorbeeld woningisolatie, toepassing zonnepanelen en minder autogebruik. Het is dan ook goed dat een eigen duurzaamheidscentrum de bevolking kan voorlichten en ondersteunen. Er is zoveel op de markt dat de consument door de bomen het bos niet meer ziet. Het centrum kan bij keuzes ondersteunen. En ook bedrijven kunnen een bijdrage aan de doelstellingen. De gemeente huurt hiervoor DCRM in om bedrijven op hun verplichtingen te wijzen en zo nodig deze af te dwingen. De gemeente werkt regionaal samen in de Duurzame Alliantie Rijnmond, dat is opgezet na het opheffen van de stadsregio. Kan de wethouder toezeggen de raad in de toekomst nader te informeren welke relevante ontwikkelingen en voordelen voor Ridderkerk te verwachten zijn?

De voorzitter: Mijnheer Rottier, wilt u afronden?

De heer Rottier: Voorzitter, dat gaan we doen. De SGP staat achter het programma en ziet het uiteengezette programma graag gerealiseerd. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Japenga.

De heer Japenga: Voorzitter, ja zonder regie van de overheid is de transitie naar duurzaamheid niet goed mogelijk. We hebben ook een mix van maatregelen te nemen en verschillende rollen te spelen. En dat werd ook in de bijdrage wel genoemd, ook de mensen aan de slag, moeten aan de bak, moeten maatregelen treffen. En er werd ook gezegd: er is kennis genoeg bij de mensen. En dat geloof ik ook, er is heel veel kennis zelfs. Alleen vaak is de kennis versnipperd en is het ook wel lastig om die kennis meteen maar om te zetten in iets op je dak, of ergens in je kelder, of waar tegenwoordig ook maar kan. En daar heb je ook kennis voor nodig. En ik heb eerder op de avond al genoemd, de woonwijzerwinkel die in de regio met medewerking van

de regiogemeenten en landelijke overheid is gerealiseerd. Echt goede informatie over duurzaamheid. En we kunnen daar ook hier in de wijken naar de burgers toe. Niet alleen naar de mensen met een gezinswoning, maar ook de VVE's, die hebben nog weer een apart probleem, want dat is gezamenlijk bezit, en hoe geven we dat nou vorm als we energiemaatregelen willen treffen. Maar ook daarvoor is heel veel informatie beschikbaar. En die kennis van de Ridderkerkers die is er en die willen we ook benutten en daartoe willen we ook ons kenniscentrum inrichten. Dat willen we met lokale ondernemers en ook met inwoners en kennis ook bij elkaar te brengen, juist voor de Ridderkerkse maat. Dus het moet aanvullend zijn op die woonwijzerwinkel, het moet niet meer van hetzelfde zijn want daar zit niemand op te wachten. We willen onze energie het liefst zo goed mogelijk inzetten. Het is meer dan ooit nodig om aan de slag te gaan. Vanmiddag hadden we zoals ik eerder zei een bijeenkomst van de duurzaamheidskring. Bijna 50 mensen waren daar weer aanwezig, ondernemers, organisaties, allemaal uit Ridderkerk. Die bezig zijn om na te denken over duurzaamheid en hoe zij daar nu vorm aan kunnen geven. En er is heel veel mogelijk. Maar men heeft het ook allemaal druk. We horen ondernemers die best wat willen, maar die zeggen: ja, ik wil wel wat maar help mij eens bij dat denken daarover. Dus daar heeft de gemeente dan ook een rol in en als daar organisaties en instituten voor zijn die kennis geven en brengen, dan benutten we die daar ook voor. We moeten vooral niet meer de dingen dubbel doen. Dus ook in dat opzicht onze energie goed gebruiken. Doe wat je zelf kunt, samen sta je sterker. Zo werd het ook door Leefbaar gezegd, zo staat het ook in ons programma. We willen dit programma ook goed monitoren, goed volgen en in de loop van 2016 ook goede informatie geven. Wat hebben we nu bereikt? Hoe kunnen we dat zo goed mogelijk bij u brengen? Daar gaan we ook naar op zoek omdat zo goed mogelijk te doen. Je moet het goede voorbeeld geven, werd ook aangegeven, ook als gemeente. En daar horen soms projecten bij waarvan je misschien op het eerste gezicht zegt van: moet je dat nu wel doen? Maar we hebben niet alleen maar leuke dingen te doen, er ligt toch ook een boodschap onder van we moeten, en we zullen. Of willen we hier uiteindelijk in ons eigen dampkring omkomen, om het maar eens even cru te zeggen. Dus er is ook een noodzaak om te doen, te acteren. En D66 pleit er dan ook voor om te verbinden en om initiatieven aan elkaar te verbinden, nou dat is nu ook vooral wat we doen met onze duurzaamheidskring bijvoorbeeld. En waar onze medewerkers, en daar heb je inderdaad ook middelen voor nodig die u bij de begrotingsraad ook beschikbaar heeft gesteld, waar onze medewerkers ook mee aan de slag kunnen. Dat is gewoon soms het ambtelijk handwerk: mensen bij elkaar brengen, rond de tafel brengen, ondersteunen, loslaten als dat weer mogelijk is, eigen kracht. Ook daar zijn we naar op zoek. Ik heb een aantal keren gehoord dat de doelenboom gewaardeerd is. We hebben getracht om al die onderwerpen die zo met elkaar te maken hebben wat inzichtelijker te maken. En het verzoek om die op de website te zetten, die nemen we zo over. En ook het verzoek om nog nadrukkelijk op onze homepage op de website duurzaamheid niet ergens achterin verstopt op te nemen. Die neem ik ter harte, dat advies neem ik mee en we kijken wat daarin mogelijk is. Want inderdaad, steeds meer mensen gaan ook voor zichzelf op zoek naar antwoorden op vragen. En dat moeten we faciliteren. Dan is er een vraag van D66, van wat zij nou je wettelijke taken en wat is lokaal en maak dat nog wat inzichtelijker. Ik kan me voorstellen dat we dat meenemen in onze rapportage om daar wat meer zicht op te krijgen van: wat doe je nu zelf, wat je eigen ambitie en hoe verhoudt dat zich tot elkaar? Dus we gaan een vorm vinden om dat ook te verhelderen. Dan is er door een aantal fracties ook gesproken over het scherm, ontbrekende stuk, het gat zoals we het wel populair noemen. Bij de begrotingsraad heb ik ook aangegeven dat Rijkswaterstaat van plan is om in het voorjaar met ideeën, suggesties en voorstellen te komen. Het is wel zo, en de Partij van de Arbeid doelde daar ook op en andere ook, van er is een bomkap geweest in de afgelopen dagen. Een forse bomkap langs de rijkswegen en we hebben ook Rijkswaterstaat ons ongenoegen kenbaar gemaakt inmiddels met een brief over het feit dat men dat niet snel en helder met ons gecommuniceerd heeft en waardoor wij ook niet in de gelegenheid waren om Wijkoverleg en bewoners en organisaties vroegtijdig te informeren. En we hebben daar bij hen gelijk uitgenodigd in diezelfde brief voor overleg met ons verder na te denken proactief over het scherm en eventuele maatregelen die we verder kunnen nemen. Want inderdaad,

als er zoveel bomen weg zijn dan heb je, weliswaar in de winter is de afvang van fijnstoffen wat minder omdat er minder blad aan bomen zit, maar geluidreductie speelt een rol. We hebben gevraagd van: kom met ons overleggen, wat kunnen we doen om dat te verbeteren? Dus wij wachten hun antwoord wat dat betreft met belangstelling af. We zullen ze ook een beetje achter de broek aanzitten. De SGP vraagt hoe het zit met de planning rond de geluidsreductie, de asfaltering. We gaan binnenkort, volgende week al, het actieplan Geluid bespreken met elkaar. Daarin staan al een aantal zaken geregeld. Wellicht voldoet dat al aan uw vraag. Zo niet, dan kunnen we daar op dat moment nog wat aan toevoegen. Gemeentelijke gebouwen, integrale huisvestingsplannen, daar wordt aan gewerkt en dat komt naar ons toe. En hoe duurzaamheid daarin een rol speelt en of duurzaamheid daarin een rol speelt, ja. En het is ook nog zo dat ook in regionaal verband wordt nagedacht over hoe kunnen we nu nieuwe financieringssystematieken, want dat is vaak waar het op vastzit, daar ook Europees geld mee aantrekken waardoor meer mogelijk is. Dat is allemaal nog in onderzoekstadium, dus ik kan daar nog niet heel veel meer over zeggen. Maar er wordt ook op regionaal niveau, dus dat zijn zeg maar de wethouders uit de regio, aan gewerkt. Dan uw vraag over of we ook over de Duurzame Alliantie kunnen informeren, dat lijkt mij een terechte vraag en dat gaan we ook doen, in enigerlei vorm. Dat was dacht ik voorzitter wat ik even kwijt wilde.

De voorzitter: Dank u wel. Tweede termijn, mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel, voorzitter. Op zich waren wij denk ik wel helder in onze eerste termijn. Het enige aandachtspunt wat Leefbaar Ridderkerk betreft is wel dat de ChristenUnie de raad vraagt van wat te doen als de doelen niet gehaald worden, of daar het overschot voor wordt ingezet. Het lijkt mij gewoon heel duidelijk dat op het moment dat dat aan de orde is, dat we dat dan met zijn allen gaan bepalen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Ros.

De heer Ros: Heel kort voorzitter, alleen dank aan de wethouder voor de toezegging om de wettelijke taak en de lokale ambities te scheiden. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Alkema.

De heer Alkema: Dank u wel, voorzitter. We onderschrijven wat D66 heeft gezegd over alle zeilen bijzetten en ook het verbinden en gebruikmaken van subsidies in den lande, zal ik maar zeggen, en in Europese landen. VVD, dat was even met CDA, zij had het over ongebreideld geld investeren aan duurzaamheid. Dat was niet de bedoeling, zo heb ik het ook niet gezegd. Het gaat erom: als de ambities niet gehaald worden of we dan kunnen uitspreken hier als raad over geld willen investeren vanuit dat overschot in de algemene reserve.

De voorzitter: Mijnheer Piena.

De heer Piena: Dank u wel, voorzitter. Dat heeft de VVD niet gezegd. Ik heb gereageerd op de 0 op de meter woningen, en daar ongebreideld geld in investeren. En nu wordt het heel breed getrokken. Overigens willen wij dat wel heel breed trekken, want wij vinden dat we er verantwoord mee om moeten gaan. Dus nogmaals: investeren in duurzaamheid prima, maar wel weloverwogen.

De voorzitter: Mijnheer Alkema.

De heer Alkema: Daar vinden de VVD en ik elkaar, dat probeer ik uit te leggen. Wij gaan niet ongebreideld geld inzetten. Wij willen er over nadenken en het onderbouwd hebben.

De voorzitter: Mijnheer Los.

De heer Los: Nou voorzitter, daar heb ik steeds op trachten te wijzen. Het is niet altijd een kwestie van geld van de gemeente. Het is juist wat straal je uit. En de bewoners die kunnen dat zelf wel, zeker als je inderdaad wat terug geeft zoals we dat wilden.

De voorzitter: Mijnheer Piena.

De heer Piena: Ja ik wil de ChristenUnie er toch nog wel even op wijzen dat de 0 op de meter woning, dat de pilotstudie gebeuren dat dat € 40.000 per woning kost.

De voorzitter: Mijnheer Alkema.

De heer Alkema: Ja dank u wel voorzitter. Even verder kijken in mijn aantekeningen. Het CDA, ben ik blij dat zij, dat heb ik begrepen, aan onze zijde staan om te kijken ook naar die investeringen. En voor de wethouder, ja dank natuurlijk dat hij ermee in kan stemmen, of in elk geval zijn best gaat doen om het duurzaamheidsprogramma, de duurzaamheidsinformatie zo op de website te zetten dat het meteen te vinden is. Dus daar wil ik hem voor danken. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Los.

De heer Los: Nou voorzitter, over duurzaamheid zijn wij het best wel eens. De weg er naartoe zou je over van mening kunnen verschillen. Ik denk dat wij dat ook doen. Het is zoals ik net al zei lang niet dat het een kwestie van geld. Want als je inderdaad duurzaam bezig bent verdien je geld. Dat zou nog wel eens een keer gezegd mogen worden. Ja, ik moet nog wel even reageren mijnheer Van Os die een hartstikke goed idee had over windmolens op de daken. Nou, daar is Ridderkerkse ervaring mee. U weet mijn adres, kom eens kijken. Want je schikt namelijk van wat een windmolen doet. Het is niet zo best. Ja voorzitter, daar denk ik dat ik het even bij laat. Mijnheer Rijsdijk heeft al gezegd van: je zou het toch smart moeten omschrijven. En dat missen wij toch wel een klein beetje in dit plan. Het zijn hartstikke goede bedoelingen die zijn opgeschreven, maar wat je er nou precies mee bereiken kan, dat staat eigenlijk in, reguleren, stimuleren, maar verder komt het eigenlijk niet. Ook de evaluatie van 2011-2014 is toch best wel een redelijk vrijblijvende evaluatie waarvan ik had gedacht dat er wat meer in zou staan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Piena.

De heer Piena: Dank u wel, voorzitter. Gelukkig heeft de VVD een aantal partijen, onder andere Echt Voor Ridderkerk maar ook de ChristenUnie horen zeggen dat vooral de eigen kracht van de inwoners misschien wel de kracht is achter duurzaamheid. Wij blijven achter het standpunt staan dat energiekeuzes, dat blijft een keuze van energie tussen twee kwaden. Dat is nu eenmaal zo. Ik zou de wethouder willen vragen of hij straks in zijn informatiecentrum, of het informatiecentrum dat straks gerund wordt door ondernemers, vrijwilligers et cetera, of daar ook het zogenaamde eerlijke verhaal verteld wordt? Dus als die keuze gemaakt wordt van mensen dat er alleen naar zonnepanelen wordt verwezen, of het geweldige bereik van windturbines, maar dat ook de nadelen daarvan genoemd worden. Want dan kunnen de mensen namelijk zelf een goede keuze maken. En dat vinden wij heel erg belangrijk. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Os.

De heer Van Os: Dank u wel, voorzitter. Om de vraag van de ChristenUnie te beantwoorden: Partij 18PLUS heeft zeker geld over uit de algemene reserve voor duurzame oplossingen. Maar het moeten dan wel werkbare duurzame oplossingen zijn. Dit plan is in ons inzicht niet werkbaar, dus je hoeft geen euro naartoe. En op de uitnodiging van de heer Los ga ik graag in: ik denk dat de windturbine op zijn dak een andere is dan de windnokturbine waar ik over praat, dus daar zullen we elkaar wel in vinden. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Ros. Nee de heer Ros was u net voor, maar dan kom ik bij u.

De heer Ros: Voorzitter, als u mij toestaat dat ik een vraag stel aan de heer Van Os. Hij zegt: dit plan is niet werkbaar, maar volgens mij is het juist een plan dat uitgaat van de kracht van de samenleving en eigenlijk alleen als vliegwiel dient om allerlei initiatieven bij elkaar te brengen. Dus het is niet dat er een bak geld bijvoorbeeld gaat naar een aantal zonnepanelen, maar het is juist dat er allemaal initiatieven, vanuit zonnepanelen bijvoorbeeld of zonne-energie of windturbines op daken zoals u ze graag ziet, bij elkaar komen. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Los. Los.

De heer Los: Ja voorzitter, economie had ik het over en de terugverdientijd van een windmolen is ongeveer 90 jaar. Dus zonnepanelen winnen het wel.

De voorzitter: Mijnheer Van Os.

De heer Van Os: Ja dank u, voorzitter. Om op het laatste nog te reageren, en dan stop ik met de verkoop van windnokturbines, die hebben we terugverdientijd van 4 jaar. En de investering in duurzame thema's zoals een kenniscentrum, dat is leuk maar dat is er allang. Dat ei is allang uitgevonden. Je hebt milieucentrale.nl, allerlei van die initiatieven waarop burgers hun informatie kunnen achterhalen. Dus het is zonde om gemeenschapsgeld in zulke projecten te stoppen. Dan zie ik liever subsidies voor inderdaad zonneborden, zonnecollectoren, zonnepanelen, windnokturbines, noem maar op. Ik vind het verspilling van gemeenschapsgeld.

De voorzitter: Mijnheer Kruithof.

De heer Kruithof: Hè gelukkig. Dank u wel, voorzitter. Dan kan ik nog even reageren op de heer Los. Het klopt inderdaad dat particulier en privé geld ook ingezet kan worden op duurzame methodes. Ik heb dat zo zelf gedaan, maar ik weet dat ook, en ik kijk even naar de VVD, de 0 op de meter woningen, daar zijn ook particulieren die de €40.000, maar ik dacht dat het iets minder was, die € 40.000 ook gewoon investeren in een woning. En dat hebben ze er ook naar zoveel tijd uit. Dat is geen enkel probleem. Voorzitter, ik heb voldoende gezegd. Ik zou zeggen van, ja ik mag het eigenlijk niet zeggen, maar vol gas ertegenaan.

De voorzitter: Mijnheer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel, voorzitter. Goed dat het college in gesprek gaat met Rijkswaterstaat over de situatie na de kap van de populieren. En hoe er dan bekeken kan worden dat er weer een acceptabele situatie ontstaat, ook voor wat betreft de fijnstof. Ik had echter ook aan de wethouder een aantal vragen, of een vraag, over de Poesiatstraat gesteld. De wethouder is ook wethouder participatie, waarom komt het college met het plan daar voor vier windturbines op het moment dat die straat wordt geherstructureerd, dat toekomstige bewoners daarmee voor een voldongen feit worden geplaatst. En wat is het nut en noodzaak van

die windturbines, wat voegt het toe? Ik zou daar toch heel graag een antwoord op willen, op die vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Ros.

De heer Ros: Voorzitter, het is toch juist het perfecte moment als je een wijk gaat herstructureren, om een duurzaamheidsprojecten te doen? En als mensen dan met een voldoende feit zitten, dan weet je tenminste waar je komt te wonen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Ik denk dat het bij duurzaamheid ook heel belangrijk is naar het rendement te kijken. Ik denk dat daar nog wel iets over te zeggen valt. Bovendien hechten wij ook aan participatie, maar ik begrijp de participatie anno 2015 in Ridderkerk voor de heer Ros is dat de windturbines een andere duurzaamheidsprojecten zonder draagvlak worden opgestart. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Ros.

De heer Ros: Ja voorzitter, dat vind ik toch een beetje een rare opmerking. Er woont nu niemand. Dus ik weet niet met wie ze willen participeren, maar, dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Ja voorzitter, ik ga het toch nog een keer proberen, dat vind ik dan op mijn beurt weer te makkelijk. Volgens mij praten we ook in dit verband in een werkgroep over overheidsparticipatie. En volgens mij is dit dan juist een voorbeeld van een casus hoe het niet moet. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Rottier.

De heer Rottier: Dank u wel, voorzitter. De wethouder die bedanken wij voor de antwoorden die gegeven zijn op de vragen die gesteld hebben. En we zijn blij met de toezegging dat er in enigerlei vorm informatie komt over die Duurzame Alliantie Rijnmond. En wat betreft het geluidplan, daar zien we nog uit naar de commissievergadering. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder.

De heer Japenga: Ja voorzitter, ik heb toch diverse mooie meningen gehoord. En ik distilleerde daar vooral ook draagvlak uit voor de voorstellen die er liggen, met ook wel wat kritische opmerkingen natuurlijk. Maar als het nu gaat over eigen kracht, dat is een paar keer genoemd, dan denk ik: als we nu even terugkijken, recent, dan hebben we hier in Ridderkerk kunnen ervaren dat er een energiecorporatie is opgericht. Dat is gebeurd door inwoners van Ridderkerk. Weliswaar hebben zij ook ondersteuning gehad voor zover nodig van onze medewerkers, maar ze hebben wel zoiets opgericht en daarmee gaat ze aan de slag. En zo willen we ook, dat was de vraag van dat eerlijke verhaal in het kenniscentrum, nou dat is van meet af aan ook een van de vertrekpunten geweest. Je kan wel zeggen van we hebben hier zonnepanelen en that's it, maar we willen ook weten, en daar wordt ook over verteld, hoe de productie is. Waar komt het vandaan? Hoe is het gemaakt? Want het gaat niet alleen om wat je nu goedkoop kunt kopen, maar wij vinden het ook belangrijk dat ook de eerlijke handel daarin naar voren komt. Dus het eerlijke verhaal, dat is het uitgangspunt om te vertellen.

De voorzitter: Mijnheer Piena.

De heer Piena: Dank u wel, voorzitter. Ik heb de wethouder niet gevraagd of het om eerlijke handel gaat, daar ga ik vanuit dat dat zonder meer gebeurt. Maar dat ook de nadelen van de alternatieven duurzame energiemiddelen gewoon verteld worden. Want nogmaals, windenergie kent natuurlijk ook vele nadelen en die kent u beter dan ik. Maar onder andere slagschaduw.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Japenga: Klopt. Dat verstaan wij ook onder het eerlijke verhaal, de voor- en nadelen. Het hele verhaal. Voorzitter, dan kort nog even over de Poesiatstraat. Ja, op dit moment wordt daar een nieuw rioolgemaal gebouwd en dat is de aanleiding. En daarom plaatsen wij die op dit moment en het lijkt ons goed om daarin een voorbeeld te zijn. En als het gaat over participatie, de bewoners die nabij wonen zijn in ieder geval wel betrokken geweest bij gesprekken over, nou goed, het oude gemaal gaat er weg dus wat betekent dat voor het geluid vanuit de Rotterdamseweg. Dus daar zijn wel degelijk bewoners ook bij betrokken geweest. En verder vinden we het vooral, en ik ben daar gewoon maar nuchter in, ik vind het ook een voorbeeld om te laten zien als gemeente van we gaan met duurzaamheid aan de gang en dit is een voorbeeld daarvan. En hoe dat ook genoemd wordt, dat maakt mij dan iets minder uit. Dat neemt ieder maar voor zijn eigen verantwoordelijkheid. Maar ik denk dat je ook als gemeente niet alleen maar bij woorden moet blijven, maar ook af en toe een smoel moet geven aan waarmee je bezig bent.

De voorzitter: Mijnheer Rijdsijk.

De heer Rijdsijk: Ja, dank u wel voorzitter. Is dat ook de reden dat de wethouder voor deze locatie heeft gekozen, zodat de automobilisten die de Rotterdamseweg passeren kennis kunnen nemen van het duurzaamheidsvisitekaartje van het college? En dat er niet voor een andere locatie is gekozen die verder weg is van huizen? Dank u wel.

De heer Japenga: Zeker. Wat dit ook op een achteraf industrieterrein kunnen leggen. Daar hebben we bewust niet voor gekozen. Ik zou haast zeggen, het is op een A-locatie. En daarmee laten we zien: duurzaamheid is ons wat waard. En dat is de reden.

De voorzitter: Mijnheer Los.

De heer Los: Voorzitter, de wethouder zegt dat de bewoners erbij betrokken zijn. Maar hebben die bewoners er ook mee ingestemd, is eigenlijk toch wel een brandende vraag voor mij.

De heer Japenga: Voorzitter, waar het om gaat: de bewoners die er tegenover komen te wonen en die zicht er op gaan hebben, die wonen daar niet. Want die woningen zijn afgebroken dus die bewoners kunnen ook niet instemmen. Als ik het heb over de bewoners die betrokken zijn geweest, dat zijn de bewoners van de Benedenrijweg die dus vooral zorg hadden over het verdwijnen van een stuk bebouwing die er nu wel is, waardoor hun geluidsproblematiek zou kunnen toenemen. Daar hebben we een gesprek over gehad met die bewoners, en daarin zijn avonden geweest en daarin hebben we ze ook voor zover ik begrijp gerust kunnen stellen. Voorzitter, ik denk

De voorzitter: Mijnheer Rijdsijk.

De heer Rijsdijk: Ja voorzitter, daar is inderdaad ook over dat gat wat daar dan ontstaat gesproken. Maar bewoners hebben ook een kritische brief naar het college gestuurd waarin vragen zijn gesteld over het rendement, over de geluidsbelasting. Mensen hebben daar wel degelijk zorgen over. En er is gewoon niet veel draagvlak. Maar blijkbaar is dat niet belangrijk, gaat het om de A-locatie, ook al is dat op 20, 25 m van woningen en wordt er niet gekeken naar een andere plek die gewoon minder belastend is voor de omgeving. Blijkbaar is dat dan heel duurzaam in de ogen van de wethouder, dank u wel.

De heer Japenga: Voorzitter, de gesprekken zijn op meerdere avonden gevoerd en daarin alle vragen over techniek zijn daarin ook beantwoord. En daarin waren bewoners tevreden, voor zover ik begrijp. Dus dan hebben we daar een mooie rioolgemaal en een mooie energievoorziening. En daar blijf ik bij. Ik dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dat brengt ons tot de besluitvorming. Aan de orde is het vaststellen van het Milieu- en Duurzaamheidsprogramma 2016 – 2020. De raad gaat dat vaststellen. Zijn er stemverklaringen? Mijnheer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Ja dank u wel voorzitter. Wij stemmen in met dit Milieu- en Duurzaamheidsprogramma, met inachtneming van de kritische opmerkingen die wij gemaakt hebben tijdens de drie vergaderingen dat het duurzaamheidsprogramma is besproken. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Los.

De heer Los: Voorzitter, in mijn betoog heb ik al gesproken van scepsis. En de scepsis betreft dat wel vaststaat wat het kost, maar dat helemaal niet vaststaat wat we ermee bereiken. En dat vinden wij toch missing. En daarom zullen we dit voorstel niet steunen.

De voorzitter: Anderen nog? Zijn er nog meer tegenstemmers? Partij 18PLUS. Zodat het plan is vastgesteld. Ik schors de vergadering voor een sanitair stopje op speciaal verzoek voor 10 minuutjes.

7. Benoeming leden van de Raad van Toezicht van OZHW voor PO en VO door de raad

De voorzitter: Mag ik de leden verzoeken hun plaatsen weer in te nemen? Heel goed. Aan de orde is agendapunt zeven, Benoeming leden van de Raad van Toezicht van OZHW voor Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs door de raad. Ter vaststelling, stemverklaringen? Tegenstemmers? Vastgesteld.

8. Wijziging Gemeenschappelijke Regeling tot instandhouding en beheer van de DCMR Milieudienst Rijnmond 2015

De voorzitter: Agendapunt 8, Wijziging Gemeenschappelijke Regeling tot instandhouding en beheer van de DCMR Milieudienst Rijnmond 2015, ter vaststelling. Stemverklaringen? Tegenstemmers? Vastgesteld.

9. Wijzigingsbesluiten Gemeenschappelijke Regeling voor het Koepelschap Buitenstedelijk Groen 2015 / Gemeenschappelijke Regeling voor het Natuur- en Recreatiegebied IJsselmonde

De voorzitter: Agendapunt 9, Wijzigingsbesluiten Gemeenschappelijke Regeling voor het Koepelschap Buitenstedelijk Groen 2015 / Gemeenschappelijke Regeling voor het Natuur- en Recreatiegebied IJsselmonde. Ter vaststelling. Stemverklaringen? Tegenstemmen? Vastgesteld.

10. Afdoening raadstoezeggingen 2e Tussenrapportage 2015

De voorzitter: Agendapunt 10, Afdoening raadstoezeggingen 2e Tussenrapportage 2015. Ter vaststelling. Stemverklaringen? Tegenstemmen? Vastgesteld.

11. Beslissing of de volgende moties zijn afgedaan: motie 2013-141 (Leegstand winkelcentra Ridderkerk) en 2013-156 (Veiligheid op de vaarwegen)

De voorzitter: Agendapunt 11. Beslissing of de volgende moties zijn afgedaan. Laten we het maar motie voor motie even doen. Motie 2013, 141 Leegstand winkelcentra in Ridderkerk. Stemverklaringen? Het gaat uitsluitend en alleen over afdoening, dat zult u begrijpen. Mijnheer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, het verzoek van de motie is partijen tot elkaar te brengen zodat onder coördinatie van de gemeente huurders en verhuurders gezamenlijk trachten tot een optimale bezetting te komen, omdat nadrukkelijk in de motie is opgenomen dat de gemeente de regie neemt in de aanpak van de groeiende leegstand in de winkels en er nog onvoldoende resultaten geboekt zijn, is deze motie naar de mening van de VVD niet afgedaan.

De voorzitter: Nog meer stemverklaringen? Mijnheer Meij.

De heer Meij: De CDA-fractie ondersteunt deze argumentatie, om de motie nog inderdaad weer op de agenda te houden.

De voorzitter: Nog meer stemverklaringen? Zijn er nog meer tegenstemmers tegen afdoening van deze motie? Mijnheer Van Os. Zodat is besloten dat deze motie is afgedaan. Motie 156, Veiligheid op de vaarwegen. Mijnheer Van der Duijn Schouten.

De heer Van der Duijn Schouten: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, in de motie hebben wij gevraagd om dit met regelmaat bij Rijkswaterstaat onder de aandacht te brengen dat er ook maatregelen worden getroffen. We zien dat we inderdaad met regelmaat dit onder de aandacht wordt gebracht. Aan de andere kant zie wij ook dat het nog steeds een gevaarlijk punt blijft. Dat is afgelopen zaterdag maar weer eens te meer gebleken. Wat de SGP-fractie betreft kunnen wij de motie als afgedaan beschouwen, met die verstanden dat wij hier continu aandacht voor zullen blijven vragen en houden. Waarbij we dus niet uitsluiten dat wij hier wellicht nog een keer bij u op terugkomen.

De voorzitter: Nog meer stemverklaringen? Mijnheer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, het verzoek van de motie is om de gevaarlijke situatie blijvend onder de aandacht te brengen bij Rijkswaterstaat en aan te dringen op veiligheidsverhogende maatregelen. Maar het verslag van Rijkswaterstaat over de vaartocht met raadsleden laat zien dat Rijkswaterstaat bezig is met maatregelen maar deze nog niet allemaal uitgevoerd zijn. Tevens laat het verslag door Rijkswaterstaat zien dat zij onvoldoende doordrongen is van de zorgen die er leven met betrekking tot de gevaren op dit punt. Woorden als 'de situatie is lang niet zo gevaarlijk als het lijkt en het gevoel van onveiligheid is flink omlaag gegaan' laten zien dat Rijkswaterstaat de zaken te positief wil voorstellen, zeker omdat, de heer Van der Duijn Schouten sprak er ook over, er vorige week nog een ongeluk op dit punt heeft plaatsgevonden. En pas als de genoemde maatregelen over zijn en Rijkswaterstaat een meer realistische houding laat zien ten aanzien van

de zorgen die er leven, zullen wij opnieuw afwegen of we de motie afgedaan achten, maar op dit moment en gelet op deze redenen, in dit geval zeker niet.

De voorzitter: Mijnheer Los.

De heer Los: Voorzitter, zo denken wij er ook over. Wij zijn het met de VVD eens.

De voorzitter: De heer Ipskamp.

De heer Ipskamp: Voorzitter, wij zijn het ook met de VVD volkomen eens. De motie is voor ons niet afgedaan.

De voorzitter: Nog meer tegenstemmers? Mijnheer Meij.

De heer Meij: Geen tegenstemmers, wij zijn voor

De voorzitter: Stemverklaring, u heeft gelijk.

De heer Meij: Wij zijn voor het handhaven van deze motie.

De voorzitter: U bent voor? Dus tegen het voorstel om het als afgedaan te beschouwen? Mijnheer Van Os? Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Wij vinden de motie ook niet afgedaan.

De voorzitter: Een snelle conclusie leidt tot dat deze motie wordt beschouwd als niet afgedaan. Er is nog een motie aan toegevoegd, een motie uit 2015, nummer 42 Inzake Voortbestaan Kledingbank Ridderkerk. Het voorstel is om ook deze motie als afgedaan te beschouwen. Stemverklaringen? Mijnheer Romeijn.

De heer Romeijn: Voorzitter, dank u wel. De punten zoals genoemd in de brief wat overeengekomen is met betrekking tot de inkomsten van de Kledingbank, de Kledingbank heeft daar nog geen schriftelijke bevestiging van ontvangen. En de afspraak om hier verder over te praten, deze laatste keer afgezegd, dus wij vinden daarom de motie nog niet afgedaan.

De voorzitter: Mevrouw Parren.

Mevrouw Parren-Leutscher: Wat Leefbaar Ridderkerk betreft is de motie ook niet afgedaan dezelfde reden die mijnheer Romeijn aangeeft. En wij vinden gewoon die drie punten niet voldoende.

De voorzitter: Mijnheer Ros, zag ik uw hand? Nog meer stemverklaringen? Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel. Er zijn al veel stappen gezet, maar het is inderdaad nog niet afgehandeld. Dus hij moet nog even open blijven.

De voorzitter: Nog meer? Mevrouw Berkhout.

Mevrouw Berkhout: We zijn positief over de stappen die al gezet zijn, maar toch zou ik heel graag een plan van aanpak willen zien en dat die in de raad komt. Dus niet afgedaan.

De voorzitter: Nog meer stemverklaringen? Mijnheer Kooijman.

De heer Kooijman: Wij sluiten ons daarbij aan.

De voorzitter: Nog meer stemverklaringen? Mijnheer Van Os. Nog meer? Nog meer tegenstemmers zonder stemverklaring? Dat kan ook. Ik kan concluderen dat de raad deze motie als niet afgedaan beschouwd. Aldus.

12. Verantwoording besteding fractiegelden 2014

De voorzitter: We gaan naar agendapunt 12, Verantwoording besteding fractiegelden 2014. Ter vaststelling. Stemverklaringen? Tegenstemmers? Vastgesteld. Hiermee is een einde gekomen aan deze raadsvergadering. Als het goed is wacht beneden nog een stukje worst, dan wel kaas en ook nog iets gezelligs te drinken. En dan wens ik u allemaal wel thuis.

